

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

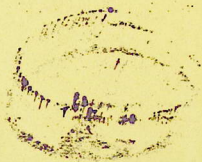
Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Ի՞նչ է
ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ
ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

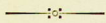

ԻՆՉՈՐԻ ՊԷՏՔ Է ԱՆՈՐ ԱԶԱԿՑԻԼ
ԻՆՉՈՐԻ ՊԷՏՔ Է ԱՆԻԿԱ ԶՕՐԱՅՆԵԼ

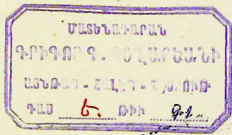
9

ՀԱՅԿ. ԲԱՐԵԳ. ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

2070
670

իր անցեալը
իր ներկան
իր ապագան

Հ. Բ. Ը. Միութեան նպատակը ընդարձակ է.—

Ա.— Օժանդակել հայ ժողովուրդին եւ մայր-հայրենիքին մտաւոր եւ բարոյական զարգացման:

Բ.— Օգնել անոնց նիւթական եւ տնտեսական վիճակին բարելաւման:

Գ.— Քաջալիրել սոյն արդիւնքները յառաջ բերելու ծառայող ամէն ձեռնարկ ու հրատարակութիւն:

Հիմն. Կանոնադրին 1 և 15 Յօդուածները կը ճշդեն իր ծրագիրը.—

«Օգնութիւն և պաշտպանութիւն ընծայել ամէն Հայու, առանց դաւանանքի խտրութեան, հայազգի զիւղացիներուն նպաստել, անոնց հայթայթելով սերմնցու, կենդանի, երկրագործական գործիք և ճշակելի հողեր:

Սովէ, հրդեհէ կամ ուրիշ ու է աղէտէ կամ համաճարակէ արկածեալ վայրերու բնակիչներուն օգնութեան հասնիլ և ընդհանրապէս սատարել ժողովուրդին առողջապահական պայմաններուն բարելաւման:

Գիւղերու ճէջ ճշակութեան ծասին աշխու գործնական գիտելիքները տարածել, տեղական արհեստագործութեանց զարգացումին նպաստել, երկրին պայմաններուն համապատաս-

խան եղանակով աշխատութեան և արդիւնաբերութեան նոր միջոցներ ստեղծել:

Հիմնել կամ նպաստով օժտել վարժարաններ, մատենա-
դարաններ, ընթերցատուններ, արհեստանոցներ, հիւանդանոց-
ներ, դարձանատուներ, որբանոցներ և ուրիշ նմանօրինակ
հաստատութիւններ:»

Այդ բոլոր մարդերուն մէջ ալ Միութիւնը իր օգնու-
թիւնը կաղճակերպած է, պարբերաբար, եթէ ոչ շարունա-
կաբար: Բայց տակաւին որքա՜ն գործեր կան տեսնուելիք,
անհրաժեշտ և անյետաձգելի կարիքներ, որոնց հասնելու կա-
րողութիւնը կը պակսի իրեն յաճախ, իր հասոյթներուն ան-
բաւարարութեան պատճառաւ:

Զ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՊԱՏԿԵՐԸ

ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

Ապրիլ 15ը աղպային մեծ դէպքի ճը տարեդարձն է:

Այն օրն էր, 1906ին, որ Գաշիրէի մէջ հիմը դրուեցաւ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան:

Եւ խորհրդաւոր զուգարկալութեամբ ճը այդ օրը Զատիկ էր:

Նուաւար Փաշա համանուն փողոցի իր ապարանքը հրաւիրած էր քանի ճը համախոհ բարեկամներ, որոնցմէ յիշենք ողբացեալ Եագուպ Արթին Փաշա, Գրիգոր Նղիսյեան և Տարթ. Ն. Տաղաւարեան, ինչպէս նաև զլիաւորաբար Տեարք Ե. Աղաթօն պէյ և Մկրտիչ Անդրանիկեան:

Անոնք արդէն նախաքննած էին ծրագիրը զոր ճշակած էր Պօղոս Փաշա փաստարան Ատտայի հետ, ներշնչուելով Ալիանս Իսրաէլիի հիմնադրէն:

Խանդավառ ուրերձէ ճը վերջ, զոր ըրաւ մեծանուն հիմնադիրը, ներկաները ստորագրեցին առաջին ատենագրութիւնը, յայտարարելով թէ «Ընկերութեան Վարչական առաջին Ժողովը բաղկացած է Կանոնագրին 10րդ յօդուածին մէջ նշանակուած տասը անդամներէն և այսօրուրէն սկսեալ Ընկերութիւնը կազմակերպեալ հռչակուած է:»

Անդրանիկ Կեղր. Վարչ. Ժողովի Դիւանը կազմուած է հետեւեալ կերպով.— Պօղոս Նուաւար Փաշա՝ ատենապետ, ողբ. Եագուպ Արթին Փաշա և Տ. Ե. Աղաթօն Պէյ՝ փոխ-ատենապետ, Տ. Մ. Անդրանիկեան՝ գանձապետ, ողբ. Տաղա-

ւարեան՝ ատենադպիր, որուն երկու տարի վերջ յաջորդած է Տ. Վ. Մալեղեան, ստանձնելով նաեւ Ընդհ. Քարտուղարի պաշտօնը:

Նգիպատսի ձեռք հանրօգուտ ընկերութեանց ծախն ծառաւոր օրէնք ձեռք գոյութիւն չունենալով հանդերձ, օրուան նախարարապետը Մուսթաֆա Փաշա Ֆէհմի 7 Մայիս 1906 թուակիր պաշտօնադրով ձեռք փութացած է շնորհաւորել հիմնադիր կրկին Փաշաները՝ «որ Հայոց նիւթական և բարոյական վիճակին բարելաւման հոգածու կը գտնուին» և ծիանգամայն հաղորդած է որ «Կառավարութիւնը, ընդունելով այդ գործին օգտակարութիւնը, յաջողութիւն կը ձաղթէ»:

Աւելորդ է ըսել որ Հ. Բ. Ը. Միութեան հիմնարկութիւնը համակրանքով ողջունուած է ազգային բարձր շրջանակներէն սկսեալ ձինչ և ժողովրդային համեստ խաւերը, և առաջին օրէն իսկ ազգային ու եկեղեցական իշխանութեանց ուշադրութիւնը գրաւած է իր կազմովը և նպատակովը: Առաջին անգամն էր որ ականաւոր Հայեր, հարուստ և բարեկեցիկ, ինքնաբերաբար հիմը կը դնէին նմանօրինակ կազմակերպութեան ձեռք, դուրս գալով իրենց երջանիկ կղզիացուէն և հետապնդելով ազգայնական ձեռք խեղճ ձեռք:

Տարիներէ ի վեր ամէն ծառածող և զգացող Հայու բաղձանքն էր տեսնել «ազգային կազմակերպութիւն» ձեռք, փորձառու և հեղինակաւոր անձնաւորութիւններէ ղեկավարուած, որուն նպատակն ըլլար հնարաւոր ձեռքոցներով բարեւաւել ազգին վիճակը և ապահովել անոր գոյութիւնը, իր պատմական հայրենիքին ձեռք:

Շուրջ կէս դար առաջ (1861ին) առաջին յոյժ կարեւոր փորձ ձեռք կատարուած էր Կ. Պոլսի ձեռք, ժամանակին հանրածանօթ ազգասէր անձնաւորութեանց կողմէ, հիմնարկութեամբը «Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան», որուն նպատակն էր «Ազգին որբ, անտէր և չքաւոր տղաքը երկրագործութեան և արուեստից զբաղեցնելու. ձեռքոցներ ի գործ դնել»: Անկէ վերջ, յաջորդաբար հիմնուած են Հայոց Միացեալ, Կովկասի Բարեգործական, Ազգանուէր Հայուհեաց և Դուրօրոցասէր Տիկնանց ազգ. կարեւորագոյն ընկերութիւնները,

որոնցմէ վերջինը ձիայն, ընդհատուածներով, կը յարատեւէ ձինչեւ այսօր:

Բայց Հ. Բ. Ը. Միութիւնը այլապէս ուշադրաւ եղած է իր հիմնադիրներուն և ծառայողներու նախադասին բարձր դիրքին և վարկին շնորհիւ, տարիներով Ընկերութեան կեդրոնատեղին եզրկայտոսի նման աղատ և յառաջադէմ երկրի ծը մէջ դնուելուն, իր համալսարանի անխտրական գիմադնութեան և իր նպատակին ազդասիրական ու բարեգործական ընդարձակութեան շնորհիւ: Այնպէս որ անիկա նկատուած է ազգային մեծ դէպք մը՝ որուն պատմական նշանակութիւնը այլեւս նուիրադրուած է շուրջ քառորդ դարու գերբնտիր կազմակերպութեամբ մը և արդիւնաւոր գործունէութեամբ մը:

Ոչ մէկ խմբակցութիւն արժանացած է ամենաբարձր գնահատութեանց, ազգին ամէն խաւերուն մէջ և ձինչեւ իսկ օտարներու կողմէ, որքան Հ. Բ. Ը. Միութիւնը՝ որուն ծասին արձանագրուած հեղինակաւոր վկայութիւնները հսկայ կաթող մը կը կազմեն: Մասնաւորապէս, Կաթողիկոսներ երջանկայիշատակ Հայրիկ (17 Յուլիս 1906ին) և Իսմիրլեան (27 Նոյեմբեր 1909ին), Վեհ. Սահակ Բ. (13 Յունիս 1910ին), Վեհ. Գեորգ Ե. (4 Մայիս 1914ին), Պատրիարքներ Ամեն. Նղիշէ Արքեպիսկ. Դուրեան (28 Դեկտեմբեր 1909ին) և Գերերջ. Պօղոս Պետրոս ԺԳ. Թէրզեան (26 Յուլիս 1911ին), ինչպէս նաև անուանի Եպիսկոպոսներ և Վարդապետներ աւալալ համակրանքով գնահատած են Հ. Բ. Ը. Միութեան կեանքն ու գործը, օրհնելով անոր հիմնադիրները, վարիչները և անդամները:

Ազգին առողջ և գիտակից զանգուածներուն միահամուռ գնահատումը, Միութեան ձեռք բերած անակնուռելի արդիւնքներուն և անոր մատուցած թանկագին ծառայութեանց վրայ հիմնուած, ինքնին կը բացատրէ բարձր նշանակութիւնը այն յաւէտ մեծարելի համախումբին որ, 1906 Ապրիլ 15ի օրը, հիմնարկէքը դրաւ Բարեգործականին, արտայայտելով հայ հաւաքական ջանքը՝ ամէն հնարաւոր միջոցներով պահպանելու ցեղին գոյութիւնը և ապահովելու անոր բարօրութիւնը: Մեծ և հազուադէպ երեւոյթ, որովհետեւ նոյնպէս առաջին անգամ

ըլլալով աշխարհիս ամէն կողմէն Հայեր, առանց սեռի, դա-
ւանանքի և դասակարգի ու և իցէ խորութեան, ձեռք ձեռքի
կուտային, և, ազգային վերածնութեան գաղափարին նուիր-
ուած, կամաւորներու խանդավառութեամբ կ'արձանագրուէին
ուխտաւորական բանակին շարքերուն մէջ, կազմակերպեալ
ուժ ստեղծելու, ինքնօգնութեան և ինքնապաշտպանութեան
ամրոցներ կերտելու, անձնուիրութեան և բարեգործութեան
տաճարներ կանգնելու համար:

Այդ պատճառաւ, Հ. Բ. Բ. Միութեան ծնունդը ճեր
պատմութեան հոյակապ էջերէն մին կը կազմէ: Այդպիսի մեծ
կազմակերպութեան ճը խտեալը, զոր 1861 էն ասդին ազգա-
սէր ծառաւորականներ կը փայփայէին, կ'իրականանար, այն-
պիսի ատեն ճը որ Հայութիւնը կ'ալեկոծէր քաղաքական ցա-
ւազին գալարուծներու մէջ: Եւ Միութիւնը կուգար, ազգին
ճգնաժամային ամէնէն ճուայ և ախտը շրջանին, հոգեբա-
նական բնորոշ մէկ շրջանին, հայ կեանքի ահագնակարօտ
իրականութեան մէջ ստանձնել բարեգուշակ դեր ճը, զոր,
հաւատարիմ իր վճռորոշ ու գերակշիւ կոչումին, անիկա տա-
րիներով հետապնդեց ողի ի բռին, օգնելով հայրենի հողին
վրայ ապրող հարածուած ու տառապած ժողովուրդին: Անոր
համար, անիկա ոկիղբի օրէն օգնութեան փարոսն եղաւ, շըր-
ջափիւռ խաւարին մէջէն նշուլող, որուն լոյսը առաջնորդեց
նաւաբեկեալները, և որուն յառած մնացին հայ տառապեալ-
ներուն յուսալից աչուրները:

..

1906էն ճինչև 1908, կազմաւորումի նախաշրջան,
Հ. Բ. Բ. Միութեան գործունէութիւնը չէր կրնար ունենալ,
անշուշտ, այն ծաւալն ու շառափը, որ վերջէն պիտի գա-
լին արդարացնել ու պսակել իր վրայ դրուած յոյսերը:

Իր կազմութենէն անճիջապէս վերջ, Միութիւնը ընդ-
հանուր կոչ ճը ուղղեց բարեսէրներու, պարզելով իր ճրա-
գիրը, որ նկատուեցաւ համապատասխան ժամանակի ողիին:
Ուրիշ կերպ չէր կրնար ըլլալ, քանի որ իր հիմնական նպա-
տակն է ճեր ժողովուրդին բարոյական ու ճտաւորական զար-
գացման, ինչպէս և տնտեսական կացութեան բարւոքումին

աշխատել, մէկ խօսքով աշգային յեղաշրջումի և վերականգնումի գործին մէջ միջնորդի դերը կատարել: Այս - գաղափարականին շնորհիւ Միութիւնը, «աղքատախնամի» մը անձուկ սահմանէն դուրս գալով, կը հանդիտանար աշգաշինական մեծ ձեռնարկ մը, հայ ժողովուրդին խաղաղ զարգացումին սատարող համազգային հաստատութիւն մը:

Միութեան շուրջ քառորդ դար մը ընդգրկող անցեալին վրայ յետադարձ ակնարկ մը պարճանքով և խրախուսանքով կը պարուրէ ո և է սրտցաւ Հայ, որովհետեւ անիկա իր հմայքին բարձրութեանը վրայ գտնուեցաւ մինչև վերջը, առանց վայրկեան մը իսկ շեղելու իր սկզբունքներէն, մինչև իսկ ամենադժուարին յանձնառութեանց հարկադրանքին տակ. և հո՛ր կը կայանայ աներկբայօրէն դադունիքը իր ապահով տեսականութեան և իր յարաճուն արդիւնաւորումին:

Հազիւ հիմնուած էր, երբ Հ. Բ. Բ. Միութիւնը ինքշինքը գտաւ. կովկասի արկածեալներուն և Հայաստանի սովեալներուն առջև, որոնց փութացուց եղբայրական իր առաջին օգնութիւնները: Մէկ կողմէ կարօտեալներուն կը հասցնէր իր նպաստները, և միւս կողմէ կը սկսէր Մուշի Ս. Կարապետ, Առաքելոյ Վանքի, Վանի Ս. Գէորգ և Խարբերդի Ամերիկեան որբանոցներուն, անձկութեան մատնուած զպրեփանքերու և զպրոցներու սատարել, և այդու տակաւ ձօտենալ իր բուն նպատակին, հայրենաշէն ոտեղծագործ աշխատանքին:

Օսմ. Սահմանադրութիւնը 1908ին եկաւ յեղաշրջել հայկական կեանքը, և պահ մը բանալ խաղաղ զարգացումի փորձիչ հեռապատկերը: Արտասահմանի բոլոր կազմակերպութիւնները, յանկարծ, բաց գտան իրենց առջև ներսահմանի ճամբաները, և խելայեղ ոգեւորութեան մը անտեղիտալի մը - դումներէն տարուած, դէպի հոն խուժեցին, երթալ խառնուելու համար աղգային մեծ զանգուածին: Աղգաշէն դատանքին ժամն էր որ կը հնչէր հիմա. և Բարեգործականը, անխառն ու անվերապահ եռանդով մը, ողջունեց այդ ժամը:

Արիւնին մղձաւանջը վերջացած էր, ուրեմն, և Հ. Բ. Բ. Միութեան ամբողջ ճիգը այլևս պիտի չի կեդրոնանար և պիտի չի վառնուէր սոսկ լալկան անօթութեան, թշուառութեան և որբութեան, պատառ մը հացով կամ ծուէն մը լա-

թով օգնութիւն հասցնելու ապերախտ և վերջապէս ապարդիւն գործին ճէջ:

Անիկա պիտի կրնար, ի՛նչ սրտապնդում իր հիմնադիրներուն համար, այնուհետեւ իր խկական ծրագրին իրագործմանը ձեռնարկել, շինել, կերտել, ստեղծագործել՝ փոխանակ դարձանելու, մխիթարելու, ողորմութիւն բաշխելու: Վայրկեանը հանդիսաւոր էր և արբշիռ: Ազատութեան արշալոյսին առաջին հրաշափառ շողերուն տակ, հայ կիսաձեռ կեանքը կը խմորուէր ու կը խայտար, զարթօնքի ու վերկենցաղման տարերային շունչ ճը կը փչէր:

Բայց Միութիւնը, ազգաշինութեան իր երաշուած մեծ առաքելութեան ծածրուն ճէջ, հազիւ իր սկզբնական քայլերն առնել սկսեր էր, երբ յանկարծ ինքզինքը դտաւ Կիլիկեան աղէտին հանդէպ, որ քստմնելի վայրագութեամբ ճը կու գար ծահացու հարուածը տալու ազամագրումի խանդաբորբ պատւանքներուն...:

Ու անիկա, միշտ պատնէշին վրայ, ճշմարտապէս նախախնամական պաշտպանութիւն ճը տարածեց Կիլիկեան և դերաբախտ աղէտեալներուն վրայ: Ինք եղաւ, Ատանայի դեռ միացող փլատակներուն շուրջ, հուրէ և սուրէ ճողոպրած հաշարաւոր սովեալներուն օգնութեան ձեռք կարկառողը:

Հետզհետէ, շնորհիւ իր իմաստուն կաղճակերպութեան և մեթոտիկ գործունէութեան, Միութիւնը կարող եղաւ, ո՛չ միայն կրթական ու բարեգործական բազմաթիւ հաստատութիւններ նպաստաւորել, այլ և յաջորդաբար հիմնել Կիլիկիոյ քաջարիներու ճէկ բոյնին ճէջ, Տէօրթ-Եօլ, Որբանոց ճը որուն տուաւ Քէլէկեան անունը ի յարգանս վեհանձն հիմնադրին, Հայաստանի սիրտին վրայ, Վանի ճէջ, Վարժապետանոց ճը, Կեդր. Բարձր. Նախակրթարան ճը Միւֆաթղիի ճէջ, ինչպէս նաև 37 նախնական վարժարաններ, մեծ մասամբ Թրքախօս, քրդախօս և արաբախօս գիւղերու ճէջ: Բաց ի զուտ կրթական մարզէն, որուն ճէջ վայելեց թանկագին օժանդակութիւնը Հայոց Միացեալ և մասամբ՝ ալ Ազգանուէր Հայուհեաց Ընկերութեանց վարիչներուն, անիկա սերմնցուի, լծկան կենդանիի, հողի և գործիքի ձեւերուն տակ հարիւրաւոր գեղջուկ հաճայնքներու օգնեց, կանգուն պահելով բազմա-

թիւ ձշակներ և գործաւորներ, որ օրհնելով օրհնեցին իրենց երկարող բարերար ձեռքը:

Այսպէսով, ու քայլ առ քայլ, տակաւ առ տակաւ, Հ. Բ. Լ. Միութիւնը ստուգիւ «ինքզինքը հրաշակերտեց», և պէտք է խորտուլանիլ թէ իր բարձր դերին պատասխանատուութեանց մէջ երբեք զուրկ չի մնաց ան բարոյական և նիւթական օժանդակութիւններէ, որ ամէն կողմէ ինքնամատուց տրամադրուեցան իրեն: Պայքարող մտաւորականութեան շարքերէն շատեր անշահախնդրօրէն կը նուիրուէին անոր բրորականտին, և ամէն կողմէ կու գային համախմբուիլ Միութեան եղբայրական զրօշին տակ, արձանագրուելու անոր անգամատոմարներուն մէջ:

Ինչ սխրանք և սրտապնդում, լսել համերաշխութեան գեղեցիկ համերգը, երկրէն թէ արտասահմանէն ինքնաբերաբար բարձրացող եղբայրական ձայներու: «Հայկական Միութեան» մը շքեղ երապն էր որ ճարմին կ'առնէր, կ'իրականանար, հայրենի ողորմուկ անկիւններէն մինչև անդրատլանտեան հեռաւոր տարագրութեան հանգրուանները:

..

Միութեան անդամները առաջին երեք տարիներու ընթացքին 718 էին, բայց ընդհանուր պատերազմի նախընթօրին անոնց թիւը արդէն 8500ի հասած էր: Իսկ Մասնաձիւղերը, Աղեքսանդրիայէն և Պոսթընէն վերջ, 152ի յանգած էին: Անօրինակ բարգաւաճում: Հայկական Միութեան կամաւորներու բանակը, աւելի ճիշտ պիտի ըլլար ըսել ծիական ու ծիասիրտ անդամներու մեծ ընտանիքը, որ կոչուած էր այլևս ամբակուռ օղակաւորումով մը կապել Հայութիւնը, Խաղաղականէն մինչև Հնդկաստան:

Հազիւ Հայկական Նահանգներու Բարենորոգմանց ծրագիրը Պետութեանց կողմէ ընդունուեցաւ, Պօղոս Նուպար Փաշա հրապարակ հանեց յայտարարութիւն մը, որուն մէջ հետեւեալ յատկանշական ուղեգիծով կը պատկերացնէր Հ. Բ. Լ. Միութեան նոր ծրագիրը.—

ԾԱՆ.— Յայտարար անդամագրուած են աւելի քան 15000 երկսեռ Անդամներ և կազմուած են 220 Մասնաձիւղներ:

«Ապահովութեան վերահաստատումովը, բնագաւառին ձեռնարկող գործուծութիւնը նոր թուիչ ձև պիտի առնէ: Միութեան օժանդակութիւնը ձեր գիւղացիներուն համար շատ օգտակար պիտի կրնայ ըլլալ, ըլլա՛յ անոնց հող, եղ, սերմնացու և երկրագործական գործիքներ հայթայթելով, ըլլա՛յ զիւրացնելով կազմութիւնը սէնտիքաներու, համագործակցականներու և հողագործական վարկի դրամատուններու:»

Վրայ կը հասնի ձեռն պատերազմը, որ պիտի յետաշրջէր աշխարհը, և ձեր ազգը պիտի տանէր անդունդին եզրը: Դժուր խային ծրագրի ձև համաձայն, թրքահայութեան բնաջնջումին ձեռնարկուեցաւ: Մարդկային երեւակայութիւնը կարող չէր ձգնուել տարածութիւնը անհուն աղէտին որ բլբլեց ձեր ազգը: Հարիւր հազարաւորներ զոհ գացին ահռելի կոտորածներու: Նոյնքան և վերապրողներ տարագրուեցան անապատները և կամ ապաստանեցան Կովկաս, ամէնքն ալ ծառնուած յետին ծայր թշուառութեան:

Հ. Բ. Բ. Միութիւնն ալ կրեց դժբախտ հակազդեցութիւնը տիեզերական ահաւոր պատերազմին: Շուրջ 80 Մասնաճիւղեր, ձեռն ձառնաբար Թուրքիոյ և Պալքաններուն ձեռք, իրենց աւելի քան 5000 անդամներով քայքայուեցան: Բարեբախտաբար Ամերիկայի և Եգիպտոսի ձեռք Միութեան վարիչները և անդամները, կրկնապատկելով իրենց ջանքերը և զահուղութիւնները, հաղուագիւտ անձնութիւններով ձեր կրցան ձառնաբար լեցնել պակասը և հնարաւոր ընծայել օգնութեան գործը ո՛ւր որ կարելի էր և անհրաժեշտ:

Այդ գործը սկիզբները սահմանափակուած էր Բօր-Սայիտի հայկական դադթափայրին ձեռք, ուր նախ և առաջ փոխադրուած էին ճէպէլ Մուսայի քաջարի հայրենակիցները: Հոն Միութիւնը հետզհետէ հիմնեց և վարեց «Միսուան» երկսեռ մանկապարտէզը և վարժարանը (շուրջ 2500 աշակերտներով), արհեստանոց ձեր, որբանոց ձեր, ալրիւնոց ձեր, հանդերձատուն ձեր: Ու, երբ զինադադարէն քիչ առաջ, զաշնակից բանակները սկսան ազատագրել Թուրքիոյ զանազան շրջանները, Հ. Բ. Բ. Միութիւնը ծիշտ առաջինը եղաւ կանոնաւորապէս հասցնելու իր անձիջական օգնութիւնը: Արդարեւ, Միջագետքը, Աքապա-Քէրէքի շրջանը, յետոյ Երուսաղէմ

և Սալթ, ամբողջ Պաղեստինը, և վերջապէս Սուրիան և Կիլիկիան, և ծառնաւորապէս այս վերջինը, աղատագրուելով, Բարեգործականի գործունէութեան գլխաւոր դաշտերը եղան: Անկիա յաջողեցաւ Հայութեան այդ դժբախտ իրեակներուն քիչ ճը կեանք տալ, նախ Բրիտ. Զին. Իշխանութեանց բարեհաճ ծիջնորդութեամբ, և յետոյ ուղղակի իր սեփական ծիջոցներով, շարունակ տեղւոյն վրայ զրկելով ալիւր և հացադրին, հանդերձեղէն և դեղօրայք, գործիքներ և այլ պիտանի իրեղէններ: Թրքական ճիրաններէն հաղիւ ճողոպրած ճեր տառապակոծ հայրենակիցներուն առաջին շարժումը կ'ըլլար Հ. Բ. Ը. Միութեան դուռը փառնել, իբրեւ ազգային ճեծ ծան ճը որուն զիտէին անոնք թէ դուռը ճիշտ բաց է հայ ալրին և հայ որբին առջև, և առհասարակ ամէն անոնց որ հայ ըլլալուն համար տառապած են և օգնութեան կը կարօտին: Առանց յաւակնութեան, կարելի է ըսել որ, պատեւրաղճին վերջերը և զինադադարէն յետոյ, Միութիւնը հրաշքներ գործեց և կարելիութեան սահմանին ճէջ ամօքեց բիւրաւոր վերապրողներու ցաւերը, հաց տալով անսուղներուն, հագուեցնելով ճերկերը, դարձանելով հիւանդները, պատուարելով որբերը: Անգամ ճըն ալ, և զիւցաղնօրէն, Միութիւնը շնորհիւ իր անճնուէր կամաւորներուն կատարեց իր նախախնամական դերը:

Բօր-Սալթի գաղթաւայրէն դուրս, անկիա հետզհետէ հիմնեց և ճատակարարեց գլխաւորաբար հետեւեալ հաստատութիւնները.— Կեդր. Հանդերձարան և Մթերանոց (Գահիրէ), Հիւանդանոց և Ապաստանարան (Գաթախոս), Հիւանդանոց և «Քէլէկեան» ու «Սիսուան» Որբանոցներ (Տէօրթ-Նօլ), Հիւանդանոց, Որբանոց և Հանդերձատուն (Մերսին), Հիւանդանոց և Որբանոց (Հաճըն), Ալրիներու Արհեստանոց (Ատանա), Դարձանատուն և Գործատուն (Տարսոն), Ապաստանարան (Քիլիս), Գաղթատուն (Հալէպ), Որբանոց (Ուրֆա), Որբանոց (Մուսուլ), «Սիսուան» Նախակրթարաններ (Սուէ-տիա), ևն.:

1920 ին վերջերը, Սիսի պարպուճէն և Մարաշի կոտորուճէն և գաղթուճէն յետոյ, ողբացինք նահատակուճը Հաճընի, ուր Հ. Բ. Ը. Միութեան Որբանոցին 200 սաներէն եւ

Հիւանդանոցին պատսպարեալներէն գրեթէ ոչ ոք կրցաւ ազատիլ թրքական խժոժութիւններէն:

Գժբախտաբար, հակառակ առաջին օրերու լաւատեսութեան և հուսկ ուրեծն փորձուած անկարելի աշխատութեանց, 1921 ի վերջը տեղի ունեցաւ ամբողջ Կիլիկիոյ պարպումը: Մեր հայրենակիցները, որ չէին հաւատար այդ հաւանականութեան, յանկարծակիի եկած, խուճապի ծաւալուեցան ֆրանսական զօրքերուն քաշուելովը, և խմբովին արտագաղթի դաժանութիւնները նախաճեմար սեպեցին: Խոհեմութիւն սեպուեցաւ, որքան ալ ֆրանսական զին. իշխանութիւնները հաւատիք տուին, Միութեան Հաստատութիւնները խուճապէն զերծ պահել և Սուրիա փոխադրել: Այդ գեղեցիկ ձեռնարկները, որ Կիլիկիոյ սիրտին վրայ կանգնած ճէյ ճէկ կոթողներ էին, եւ որոնց համար ա՛յնքան զոհողութիւններ եղած էին, ծի առ ծի փակեցին իրենց դռները: Եռեակ Որբանոցներու սաները և պաշտօնեաները, ձմրան ցուրտին, Պէյրութ փոխադրուեցան, եւ հուսկ ամփոփուեցան Քէլէկեան—Սիսուան Որբանոցին ճէջ:

Բաց աստի, քաջալերուած Ամերիկեան Նիր Խաթ Բըլլիֆի եւ Տեարք Ա. եւ Մ. Գարակէօղեանի սիրայօժար օժանդակութենէն, Միութիւնը ստանձնեց Միջազգային 820 որբերու հոգատարութիւնը, կազմակերպելով Երուսաղէմի Վասպուրական եւ Արարատեան Որբանոցները՝ որ ծինչեւ 1927 խիստ արդիւնաւոր հանդիսացան (այդ թուականին ճնացեալ սակաւաթիւ որբերը փոխադրուեցան Պէյրութ):

Միւս կողմէ, բարեբախտաբար, նոր հորիզոն ճը կը պարզուէր Հ. Բ. Ը. Միութեան առջեւ: Հայաստան, ազատ, կը վերականգնէր հայրենի հողին վրայ, եւ վշտահար Հայութեան նայուածքը կը սեւեռուէր Արարատի ստորոտը, ուր բազմահոծ ժողովուրդ ճը կը կերտէր ծայր—հայրենիքի վերածնունդը: Միութիւնը 1921 ին սկսաւ իր եղբայրական օգնութիւնը ուղղել նաեւ դէպի Հայաստան, առ այդ հրապարակ հանելով իր առաջին Յայտարարութիւնը՝ որուն ճէջ կը նախագէծէր իր յառաջիկայ հայրենանուէր ուղղութիւնը:

..

Զինադադարէն առաջ եւ վերջը, Միութիւնը հարկադ-

րուեցաւ ստանձնել շուրջ 2000 անոք որբերու հոգատարութիւնը, և պէտք է խոստովանիլ թէ հասոյթներու մեծագոյն մասը ծախսուած է որբախնամ ձեռնարկներու: Մինչեւ այսօր հարիւրաւոր որբեր տակաւին կը վայելեն Միութեան պաշտպանութիւնը, Պէշրութի Քէլէկեան-Սիսուան Որբանոցին և այլ կայաններու և աշխատանոցներու մէջ: Միութիւնը չէր կրնար այդ դժբախտ դոհերը ձգել իրենց բախտին և եթէ տակաւին կը շարունակէ այդ դործը, պատճառն այն է որ կարելի չէ մէկ օրէն միւսը ատոնք դուրս հանել, ցորքան արհեստ մը սորվելով ինքնաբաւ չեն եղած, և կամ ամուսնութեամբ և ազգականներու քով երթալով իրենց կեանքին ուղին չեն գծած:

Գաղութահայութիւնը, Կիլիկիոյ պարպուծին և Իգծիրի աղէտին հետեւանքով, խիստ աննպաստ պայմաններու մէջ ցրուեցաւ առկին անղին, մեծ մասը Լիբանանի և Սուրիոյ մէջ, մնացեալը Յունաստան, Պուլկարիա և Ֆրանսա: Միութիւնը առաջին օրէն ջանադիր եղաւ կարելի գոհացումը տալ անոց բազմատեսակ կարօտութեանց, ոմանց հեռաւոր երկիրներ արտագաղթելու խուճապը արդիւնելու համար, ոմանց իրենց գտնուած վայրերը տեղաւորուելով ապրուստի միջոցներ ստեղծելու համար: Եւ այսօր իսկ որ, օտար միջավայրերու մէջ, դաղթականներուն կը սպառնայ այլասերումը և օտարացումը, Միութիւնը կը գտնուի բազմազան կարիքներու առջև, զլիսաւորաբար առողջապահական և մշակութային տեսակէտով, զոր կարող չէ անտեսել առանց թերանալու իր կոչումին մէջ և որուն համար սակայն դժբախտաբար իր ներկայ հասոյթները էապէս անբաւական են:

Այնպէս որ մէկ կողմէն՝ Հայաստանի վերաշինութեան գեղեցիկ ծրագիրները զոր Միութիւնը մշակեց վերջին տարիներս, և միւս կողմէ՝ գաղութահայութեան կարօտութիւնները, Միութիւնը կը դնեն նեղ դրութեան մէջ, հարկադրելով ինքը մօտէնէն ստիպողականին հոգ տանիլ և յետաձգել ինչ որ բարիք մը պիտի ըլլար աներկբայօրէն:

Հակառակ աննպաստ պայմաններուն, վերջին տարիներու ընթացքին հետապնդուած ազգօգուտ աշխատանքը պատիւ կը բերէ Հ. Բ. Ը. Միութեան:

Գաղութներու մէջ, անկախաբար «Քէլէկեան-Սիսուան» ծիացեալ Որբանոցէն որ Տէօրթ-Եօլէն Պէյրութ փոխադրուեցաւ, Միութիւնը հիմնեց և պահեց Երուսաղէմի մէջ «Վասպուրական» և «Արարատեան» Որբանոցները, Պէյրութի մէջ չափահաս որբուհիներու Պատասպարան-Աշխատանոցը, Հալէպի «Կիլիկեան» Արհեստանոց-Որբանոցը, Կանանց Կայանը, Գաղթատունը, Ապուրի Տունը, Աթէնքի, Բիրէալի և Միտիլլի Դարձանատունները, Աթէնքի և Սելանիկի Կանանց Աշխատանոցները, Գահիրէի չափահաս որբուհիներու Կայանը, Ալեքսանտրէթի Նուպարեան Վարժարանը, և Լիբանանի, Սուրիոյ, Յունաստանի և Պուլկարիոյ մէջ օգնեց առողջապահական և այլ բարեսիրական հաստատութեանց, ու զլիսաւորաբար նպաստեց կազմել լաւ դաստիարակներ, որ իրենց գոյութիւնը կը պարտին Միութեան կրթական վարկերուն:

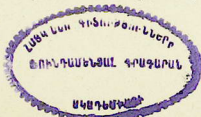
Իսկ Հայաստանի մէջ, Միութիւնը նախ և առաջ պատուիրակներ ղրկեց, ուսումնասիրելու համար հնարաւորութիւնները և ստեղծելու համար Հայկ. Կառավարութեան հետ փոխյարաբերութիւններ: Այդ առաքելութիւնները կատարեցին նախապատրաստական աշխատութիւն մը որ Միութեան պիտի ծառայէր իբրեւ ուղեգիր: Մշակուեցան ծրագիրներ, մասնաւորապէս ճահիճներու չորացման և ջրանցքներու բացումին մասին, որ նկատուեցան Միութեան տարողութենէն շատ վեր, ատոնց գործադրութեան համար պէտք ըլլալով հարկը հաշարաւոր ոսկիներու. բարեբախտաբար, կառավարութիւնը ինք ձեռնարկեց այդ վիթխարի գործին, շնորհիւ Խորհրդ. Միութեան ընծայած անփոխարինելի օժանդակութեան:

Եւ, յաջորդաբար, Միութիւնը մայր-հայրենիքին մէջ ընդարձակեց իր գործունէութիւնը, նախ և առաջ զանազան օգնութիւններ կազմակերպելով և հոն փոխադրելով իր մեծցուցած սաներէն 250 չափահաս և ինքնաբաւ որբեր: Յետոյ, Մէօթէմէտեան կտակադրամի ղիլուած տոկոսներով հիմնեց Նոր-Եղդիկա գիւղը: Շինել տուաւ երեք գիւղային վարժարաններ: Երեւանի մէջ կառուցց Դարուհի Յակոբեան Մայրանոցը և Մարի Նուպար Ակնաբուժարանը: Երկիցս ներգաղթի համար տրամադրեց 17,000 ոսկի և Շիրակի երկրա-

շարժին առթիւ ճեճ հանգանակութիւն ձը յաջողցուց: Բաց
աստի, Հայաստանի մէջ գործադրեց ուրիշ ձեռնարկներ և
կը ծրագրէ նորեր, որոնց գլխաւորն է նուպարաշէնի կա-
ռուցումը, Միութեան 25րդ Տարեդարձին առթիւ բացուած
Յարեւանական Հանգանակութեան շնորհիւ, զոր կազմակեր-
պեց Ամերիկայի շրջանակը, որուն համար Պօղոս նուպար
Փաշա նուիրեց 100,000 տոլար, և որ հաւանօրէն կ'արտա-
դրէ 500,000 տոլարի համագումար ձը, եթէ արտասահմա-
նի ունեւոր և բարեկեցիկ ազգայինները ցոյց տան տաք վե-
րաբերում ձը դէպի այս գերազանցօրէն շինարարական գեղե-
ցիկ ձեռնարկը:

Հ. Բ. Բ. Միութեան Հիմնադիր-Նախագահ Պօղոս նու-
պար Փաշա և Կեղր. Վարչ. Ժողովի ուրիշ կարեւոր անդամ-
ները Բարիկ հաստատուած ըլլալուն բերմամբ և ուրիշ
գործնական խել ձը պատճառներով, հարց եղաւ Միութեան
կեդրոնատեղին Բարիկ փոխադրել, և խկապէս 13 Մայիս
1921ին Գահիրէ գումարուած Ընդհանուր Ժողովը որոշում
կայացուց Կեղր. Վարչ. Ժողովը փոխադրել Բարիկ, իբրև
Գերագոյն Խորհուրդ, Գահիրէի մէջ անխախտ պահելով գոյու-
թիւն ունեցող կազմակերպութիւնը, որ իբրև Գործադիր Ժո-
ղով գրեթէ անփոփոխ շարունակեց իր աշխատանքը: Միու-
թեան Ընդհ. Ժողովը առաջին անգամ ըլլալով 10 նոյեմբեր
1922ին Բարիկի մէջ գումարուեցաւ և անկէ ի վեր ամէն
տարի Բարիկ կը գումարուի:

Ինչպէս ըսինք, Եգիպտոսի մէջ ճասնաւոր օրէնքի ձը
չգոյութեան պատճառաւ, կարելի չէր եղած ճշդել Հ. Բ. Բ.
Միութեան իրաւական դրութիւնը: Երկար և լուրջ ուսումնա-
սիրութիւններէ վերջ, Ընդհ. Ժողովը իր 22 Մարտ 1924 ի
արտակարգ նիստին մէջ որոշեց ընկերութեան ձեւափոխու-
թիւնը, որուն հետեւանքով Միութիւնը վերածուեցաւ Զույ-
ցերիական Ընկերակցութեան ձը, առանց ներկայ դրութեան
մէջ ունէ փոփոխութիւն ձը մտցուելու, այնպէս որ այդու
ձեւք բերուած իրաւական անձնաւորութիւնը (Personnalité
Juridique) իրաւունք կուտայ իր անունով ստանալ կտակ-
ներ և ունենալ ամէն տեսակ շարժուն և անշարժ կալուած-

ներ, արժեթուղթներ, ևն.: Ըստ այնմ, Բնդհ. Ժողովը, իր 18 նոյեմբեր ի նիստին 1925ի ձեռք, բարեփոխեց Հիմն. Կանոնադրին ճի բանի յօդուածները և զլիսաւորաբար առաջին յօդուածը:

1926 ին գումարուած Բնդհ. Ժողովը պէտքը տեսաւ նաև կանոնաւորել կրկին կեդրոններու դրութիւնը, ջնջելով Գաշիրէի Դործադիր Ժողովը և Միութեան գործառնութիւնները կեդրոնացնելով Բարիդի Կեդր. Վարչ. Ժողովին ձեռքին ձեռք, և առ այդ Հիմն. Կանոնադրին ձեռք մոցուց վարչական կարեւոր փոփոխութիւններ, որոնց համաձայն Դործադիր Ժողովը կը վերածուէր Շրջանակային Յանձնաժողովի, Լճերիկայի Շրջանակային Յանձնաժողովին հետ զուգահեռաբար:

Վերջապէս, Կեդր. Վարչ. Ժողովը, իր պատասխանատուութեան գիտակցութեամբը և իր պարտականութիւնը և յանձնառութիւնները ճշդիւ կատարելու մտահոգութեամբը, ընդ առաջ զնաց Հիմնադիր-Նախագահին առաջարկին, և, մանրակրկիտ քննութենէ վերջ, Միութեան անձեռնմխելի Հիմնական և Մասնաւոր Դրամագլուխները Թրքսթի վերածեց, անոնց պահպանուծը և մատակարարութիւնը ամէն տեսակ երաշխաւորութիւններով շրջապատելով: Այս կարգադրութիւնը նուիրագործուած է 18 նոյեմբեր 1927ին գումարուած Բնդհ. Ժողովին կողմէ, որ Հիմն. Կանոնադրին 15րդ Յօդուածին վրայ այդ մասին աւելցուց մասնաւոր տրամադրութիւն մը:

Բայց աստի, 1927 տարուան վերջերը ձեռնարկուեցաւ Միութեան կեդրոնական գիւանի վերակազմութեան, Բարիդի ձեռք, իբրև վարիչ-պատուիրակ Բնդհ. Տնօրէնութեան պաշտօնին հրաւիրելով Տ. Վ. Մալէգեան, որ, ինչպէս յայտնի է, Բարեգործականի Հիմնարկութենէն վերջ, 15 տարի շարունակաբար վարած է Բնդհ. Քարտուղարի պաշտօնը:

Վերոյիշեալ վճռական կարգադրութիւններէն յետոյ, զոր անձնապէս հաղուագիւտ հաստատամտութեամբ և անհատատալի անձնակիրութեամբ վարեց, Պօղոս Նուպար Փաշա, ինքզինքը չափադանց պարտասած զգալով, իր տարիքին և առողջական վիճակին բերմամբ 1928 Մայիսին իր հրաժարականը տուաւ գործօն նախագահութենէ: Բայց Կեդր. Վարչ.

Ժողովը, թարգմանը հանդիսանալով հիացուծի և երախտագիտութեան խոր զգացումին զոր Հ. Բ. Ը. Միութեան բոլոր անդամները և ազգն հանուր կը տածեն Մեծ Հայուն նկատմամբ, հանդիսաւոր նիստի ձը ձէջ, 1 Յունիս 1928 ին, ինքը հռչակեց «Յիւսէնս Պատուակալ Նախագահ և Մեծ Բարերար»։ Յայտնի է որ արդէն Բնդհ. Ժողովը 29 Ապրիլ 1912 ին «ցկեանս» նախագահութեան տիտղոսով պատուած էր Միութեան մեծողի հիմնադիրը։

ՎՍԵՆ. ՊՕՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՅԱ

Ազգին ցաւերովը զրապէս ըմբռնուած հայրենասիրութեամբ ճը շահագրգռուող Հայեր կային, հոս ու հոն: Ահուսարսափի առաջին տպաւորութիւնները քիչ ճը մաշած էին արդէն, ջարդ ու քանդի արհաւիրքները հազիւ տեղի տուած էին տոհմային կենսաբնազդին: Պէտք էր բով քովի դալ, պէտք էր ձեռք ձեռքի տալ, պէտք էր հայ սիրտերէն պատնէշներ կանգնել սպառնացող վտանգին դէմ, պէտք էր հայ կամքերէն նոր կեանք ճը ստեղծել, ինքնաբաւ և գերահօր նոր կորով ճը ներարկելու համար ազգին, որ այլևս ինքնիրենը բոլորովին պիտի այլասերէր ու փճանար, ձգուելով իր անողորմ ճակատագրին:

Այսպիսի ինքնասթափ մտածուծէ ճը, այսպիսի կենսատիպ մտայնութենէ ճըն էր որ ճնաւ «Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը»: Անիկա իրեն դաւանանք ունէր «Միութիւնը Զօրութիւն է» և իր բնաբանն էր «Հայը Հայով և Հայուն համար»:

Ի՞նչ աւելի գեղեցիկ, ի՞նչ աւելի վսեմ իտէալ Հայուն համար անէաթիր, ո՛ր աստղին տակ և ո՛ր զրօշին տակ որ ապրի ան, և ի՞նչ աւելի ընդարձակ ասպարէշ ազգաշինութեան գործաւորներուն համար քան Հայկական Ընդհանուր Միութիւնը:

Անիկա Միութեան գիծը, բախտին ճէկ հարուածովը աշխարհիս ամէն ճէկ կողմը ցրուած ու տարտղնած, մոռ-

ցուած ու կորսուած Հայերուն ճիշդ։ Անիկա օգնութեան յուսատու փարոս ծը Հայ շինականին համար, որուն լուծքը և ցանքը առին տարին, հայ գործաւորին համար որուն օճախը և թէշկեհը քանդեցին, հայ տարագրին համար որ կտոր ծը հաց կ'ուղէ և դլխուն բարձ ծը։ Անիկա ինքնօգնութեան դպրոց, որովհետեւ ինք միայն պիտի սորվեցնէ Հայուն օգնել Հայուն, երբեք չի դնելով իր յոյսը օտարին վրայ որ անտարբեր է և իր զրացիին վրայ որ շահադէտ է։ Անիկա, վերջապէս, մեր ազգին մէջ հաւաքական բարեգործութեան գերազօրութիւնը և անկախութիւնը հռչակեց։ Անիկա հռչակեց նաև միաբանութեան և համերաշխութեան մեծ գաղափարականը որուն կարօտը կը քաշէ ամէն սրտցաւ Հայ։

Բայց անոր դերը առաւելապէս բարոյական է, որովհետեւ անոր կազմը հիմնուած է համազգային շինիչ սկզբունքներու վրայ և անոր նպատակը կը բղիթի աւելի քան զուտ մարդասիրական վեհ զգացումներէ։ Հայրենիքին բարօրութեան գործին նուիրուած ազգաշէն մեծագոյն ձեռնարկն է՝ որ իր շուրջ բոլոր անհատները և հատուածները բոլորելու հմայքն ու գաղտնիքը ունի։

Քանզի, երբ դեռ բռնակալութեան ըէժիճը կը տիրապետէր, առաջին անգամ Միութիւնը ելաւ քարոզել թէ իր կազմովն իսկ ինք խտիր չի դնել Հայուն ճիշդ, և թէ իր դրօշը կը հովանաւորէ հաւասարապէս, առանց սեռի, դաւանանքի և կուսակցական խտրութեան, Հայութիւնը համօրէն ու ամենուրեք։

Միութիւնը եկաւ նաև քարոզել թէ իր նպատակն է օգնել Հայուն անխտրապէս, իր հայրենի հողին վրայ տառապող թշուառ Հայուն, և Հայ ըլլալուն պատճառաւ իրաւազրկուած և հալածուած Հայուն։

Եւ իր ձայնը յուղեց աշխարհիս ամէնէն խոր անկիւնները գտնուող սրտի տէր բոլոր ազգասէր Հայերը, որովհետեւ այդ ձայնը բարիքի սիրահրաւէր փողահարն էր, որովհետեւ այդ ձայնը նախախնամութեան ծրագրութիւնը ունէր, որովհետեւ անիկա ողորջիչ էր ինչպէս գութը և խոստումնաւոր ինչպէս հաւատքը։

Ու, կարծե՞ս անհաւատալի՜ երեւոյթ ճը, Բարեգործականը, իր ներքին իմաստուն կազմակերպութեամբը, տուաւ կարգապահութեան սրտապնդող օրինակը, կարգապահութեան ճը որ, ձեծէն փոքրը, հարուստէն ծինչէ ճշակ անդամը, օր ճը չի խանգարուեցաւ, այն աստիճան որ ձեծանուն Հիմնադիրը ճղուեցաւ յայտարարելու թէ՛ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը փոքրիկ հանրապետութեան ճը պատկերը կը ներկայացնէ:

Այսօր, հայ ներկայ իրականութեան ճեջ ո՞ր գետինը աւելի պիտի յարճարէր հայ կածքին, հայ տաղանդին, հայ դրամին, գալու ճիւղնալու կողք կողքի, գալու աշխատելու ձեռք ձեռքի, քան բարեգործական և ազգաշինական հանդամանքը ճոր որդեգրած է Հայկական Ընդհանուր Միութիւնը:

Բայց եւ այնպէս, հակառակ այդ երեւութային սահմանափակումին, կա՞յ արդեօք գործ ճը որ կոչուած ըլլայ այնքան սխաթեմաթիկօրէն վեր հանելու ինչ որ Հայը ունի նկարագիր, կորով եւ տաղանդ, վերականգնելու ինչ որ Հայը վրայ տուաւ, քանդուած օճախներ, ջարդուած կեանքեր, յափըշտակուած իրաւունքներ, երաշխաւորելու Հայուն ինչ որ ձգտում ունի ան դէպի քաղաքակրթութիւնը, ճտաւորական եւ տնտեսական ձերբազատումով, դէպի լաւադոյն կեանք ճը որուն անվիճելիօրէն իրաւունք ունի իր դարաւոր կեանքովն ու պատմական հիմքովը. կա՞յ արդեօք գերազանց եւ գերազօր դաշինք ճը, նախաձեռնութիւն ճը, ձեռնարկութիւն ճը քան Հայկական Ընդհանուր Միութիւնը:

Անոնց համար որ երէկի յուսախաբութիւններէն ընկճուած հոգիի ճը վերջին սփոփանքը կը փնտռեն, ինչպէս եւ անոնց համար որ վաղուան յոյսերուն կը բանան իրենց սիրտերը խանդակաթ, բոլոր անոնց որ ետին բանտարկեալը ըլլալէ աւելի ալլատիրութեան առաքեալը ըլլալուն ճեջ կը դաւանին կեանքին նպատակը եւ ճիւղնալու փառքը, աճէ՛նուս համար որ Հայ ենք, աճէ՛նուս համար որ տառապանքանք իբրեւ Հայ եւ տեղանք հայ տառապանքին բոլոր ահազանդները, Միութիւնը պաշտելիօրէն աղնիւ եւ բարի գործն է որ կը ներկայանայ այսօր հայ խղճմտութեան առջեւ, եւ որուն

եղբայրական զբօշին տակ ծխացած ճիւղթարական է գտնել
կեանքին գեղեցկադոյն վայելքները, Սէր եւ Բարիք:

Չէ որ իր բնաբանն է «եղբայր ենք ձեռք»:

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳԱՀԻՐԵԻ ՈՐԲԱՊԱՇՏՊԱՆ ՆՈՐ ԿԱՅԱՆԸ

Եթէ ոչինչ խօսուի Հ. Բ. Ը. Միութեան նախախնամական դերին մասին, թուանշանները ջախջախիչ պերճախօսութեամբ պիտի խօսին անոր կատարած ազդեցութեւ հայրենաշէն գործերուն մասին:

Այսօր իրողութիւն է որ, անիկա, դեռ քառորդ դարը չի լրացած, արդէն կէս միլիոն ոսկիի օգնութիւն ընձեռած է հայ ժողովուրդին եւ աւելի քան 200,000 աղէտեալներ, գաղթականներ և որբեր յաջորդաբար վայելած են անոր եղբայրական օգնութիւնը:

Անշուշտ աւելին պիտի ընէր, և, աւա՛ղ, որքան կարիքներ կան որ Բարեգործականէն կը սպասեն իրենց լուծուծը, եթէ նոյն չափով տրուէր իրեն հնարաւորութիւն: Միութիւնը ըրաւ ցարդ և պիտի ընէ անշուշտ՝ որքան որ իր ծիջոցները թոյլ կու տան: Սխալ է թէ անիկա մեծ Դրամագլուխի տէր (Իրաւատէ՞ր, թէ աւանդապա՞հ) ըլլալուն կարող է ամէն կարիքի գոհացում տալ. հիմնովի՛ն սխալ: Դրամագլուխին չափուած եկամուտները իրենց բացորոշ և անփոփոխ յատկացումները ունին, որով երբե՛ք կարելի չէ անոնց դաշխ ուրիշ ո և իցէ կարօտութեան կամ ձեռնարկութեան համար, ո՛րքան ալ անհրաժեշտ ըլլայ ամէն գինով օգնութեան հասնիլ: Այդ սխալին մէկ հետեւանքն է դժբախտաբար թէ՛ կը բաւէ որ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը, վստահելով նոր զոհաբերութեանց վրայ, ձեռնարկէ ծանրահոգ գործի մը, որպէս զի

ոմանք բախորովին ձեռնթափ ըլլան, այն թիւը կարծիքով թէ Միութիւնը անսպառ գանձ ճը ունի և հետեւաբար՝ աւելորդ է օժանդակել անոր: Արդիւնքը, փորձառութեան հիման վրայ, բախորովին ժխտական կ'ըլլայ: Միութիւնը կը վարանի նոր դործի ճը ձեռնարկել, կամ բացառիկ նպաստներ կարգադրել, ցորքան բնականաբար ապահով չըլլար թէ անոր ծախքը իրեն պիտի տրամադրուի բարեսէր անդամներու կամ նուիրատուներու կողմէ: Ասիկա ապագային ճասին:

Իսկ անցեալին ճասին թողունք որ թուանշանները խօսին: Միութեան հիմնարկութենէն վերջ, 1906—1909 եռամեայ նախաշրջանին, նպաստներու գումարն է եգ. ոսկի 14,186 իսկ 1906—1913 նախապատերազմեան շրջանին 27,345 որուն 21,231 ոսկին աղէտեալներու և զանազաններու, 6114 ոսկին ալ վարժարաններու համար:

Ատոր փոխարէն, նոյն շրջանին հասոյթներու ընդհանուր գումարը եղած է եգ. ոսկի 76,750 որուն 23,764 ոսկին անդամաւճարներէ գոյացած:

Պատերազմի և տարագրութեան ընթացքին, 1914—1918, Միութեան ալլաղան նպաստներու համագումարն է եգ. ոսկի 46,550, հետեւեալ ճանրամասնութեամբ՝ 16,415 յօգուտ աղէտեալներու և զանազաններու, 7542 վարժարաններու, 1555 որբերու և 21,038 Հայաստանի:

Իսկ ընդհ. հասոյթները եղած են եգ. ոսկի 80,489, որուն 21,178ը անդամաւճար:

Զինադադարի առաջին շրջանին, 1919—1921, ճինչև Կիլիկիոյ պարպուծը, Միութեան յատկացուցած նպաստներն են եգ. ոսկի 155,350, որուն գլխաւորաբար 57,625 ոսկին աղէտեալներու և 93,440ը որբերու համար:

Այդ եռամեայ ժամանակամիջոցին, Միութեան հասոյթները յանդած են առաւելագոյն սահմանին, արտադրելով եգ. ոսկի 211,352, որուն 27,161 ոսկին անդամաւճարներէ (1921 տարին առաւելագոյն 9754 ոսկիով ճրցանիշը շահած):

Վերջապէս, 1922—1927 գաղթականային շրջանը կը ներկայացնէ 233,970 եգ. ոսկի նպաստի ընդհանուր գումար

ճը, որուն 22,004 ոսկին զաղթականներու և զանազաններու, 128,103 որբախնամ գործին, 9333 վարժարաններու, և 74,530 ոսկի յօգուտ Հայաստանի:

Գալով այդ շրջանի հասոյթներուն, անոնք յանդամ են 392,410 եգ. ոսկիի, որուն 35,535 ոսկին անդամավճար:

Ամփոփելով, Միութիւնը 1906 էն ցվերջ 1927 արձա-
նագրած ըլլալով 761,001 ոսկի իբր ընդհանուր հասոյթ և
463,215 ոսկի իբրեւ ընդհ. նպաստ, տարբերութիւնը կը
կազմէ Միութեան Հիմն. և Մասն. Դրամազուխները, այդ
շրջանի ընդհ. ծախսերը զեղչուելէ վերջ:

Վերոյիշեալ հասոյթներուն վրայ պէտք է բարդել նաեւ
Մելգոնեան հսկայ նուիրատուութեան հիմնադրամը 572,054
եգ. ոսկի, ինչպէս նաեւ նպաստներուն վրայ 1926—7 շրջ-
անին սոյն հիմնադրամէն վճարուած նպաստները և վար-
կերը (շուրջ 30,000 ոսկի):

ՀԱՅԿ · ԲԱՐԵԳ · ԸՆԴՀ · ՍԻՈՒԹԵԱՆ

ԸՆԴՀ · ՀԱՍՈՅԹՆԵՐՈՒ ԵՒ ՆՊԱՍՏՆԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱԿԸ

(1906 — 1927)

ՏԱՐԻ	Ն Պ Ա Ս Տ Ն Ե Ր					Դ Ա Ս Ո Յ Թ Ն Ե Ր
	Ազատեալներ և զանազան	Որբը և Որբանոցներ	Կրթական	Հայաստան	Համագումար	
1906-1913	21.231	—	6.114	—	27.345	76.750
1914-1918	16.415	1.555	7.542	21.038	46.550	80.489
1919-1921	57.625	93.440	3.100	1.185	155.350	211.352
1922-1927	22.004	128.103	9.333	74.530	233.970	392.410
1906-1927	117.275	223.098	26.089	96.753	463.215	761.001

Եւ իր հիմնարկութենէն ի վեր, կանոնաւորապէս, Միութիւնը ամենալայն համարատուութեան ձեւ սկզբունքը նուիրագործեց, օրը օրին, իր պաշտօնաթերթերովը եւ տարեկան տեղեկադիրներովը, որոնց ամբողջութիւնը կը կազմէ Բարեգործականի պերճախօս գրականութիւնը, պատմականօրէն նշանակելի հաւաքածոյ ձեռնարկներ, ո՛չ մէկ գաղտնիք, յետին անդամին համար, որ կը վայելէ հազուագիտ գոհացումը ինքզինքը գտնելու ստուգիւ «ապակիէ տան» ձեռք, ինչպէս ճակատաբաց յայտարարեց, Լճիկ. Ժողովի ձեռք, Միութեան պատկառելի նախագահը:

ԵԱԳՈՒՊ ԱՐԹԻՆ-ԼԻՍՈՆՃԷԼԼԻ ՍԱՆԵՐ
ՔԷԼԷԿԵԱՆ-ՍԻՍՈՒԱՆ ՈՐԲԱՆՈՅԻՆ ՄԷՋ

ԻՆՉՈՒ ՊԷՏՔ
Է ԶՕՐԱՑՆԵԼ
ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Որովհետեւ...

Իր ճիշտցներուն ներած չափով, եւ իր նպատակին սահմանին ձէջ, Հ. Բ. Ը. Միութիւնը կ'աշխատի ճշակելու համազգային համերաշխութիւնը եւ աշխարհի ամէն կողմ ջրուած Հայերու ճիշեւ կը ստեղծէ եղբայրական համագործակցութիւն ճը, հայ ժողովուրդին բարոյական եւ նիւթական վիճակը բարւոքելու եւ անոր կրթական զարգացումը եւ տրնտեսական բարգաւաճումը ապահովելու համար:

Որովհետեւ...

Միութիւնը հայ ժողովուրդին ինքնօգնութեան չափանիշն է: Շուրջ ձէկ քառորդ դարու իր յաճառ գործունէութեամբը անիկա առաւելագոյն չափով օգտագործեց հաւաքական ճիւղին եւ զոհողութեան արժէքը:

Որովհետեւ...

Հ. Բ. Ը. Միութիւնը ամենալերջին ձեւն է հայկական աւանդական բարեգործութեան եւ անիկա ազգային կազմակերպութեան ճը գերատիպարը կը ներկայացնէ իր արդիական վարչութեամբը եւ իր գործնական ուղղութեամբը:

Որովհետեւ...

Եթէ հայ ազգին գոյութեան պահպանումը ամէն հայրենասէրի սիրական պարտքն է, անխուսափելի հարկ կը ծագի իմաստուն եւ կորովի պայքարի, եւ այդ պայքարը պէտք է

մղուի թէ՛ բարոյական եւ թէ՛ նիւթական ոյժերով, թէ՛ տընտեսական եւ թէ՛ մտաւորական մարդերու մէջ: Հ. Բ. Ը. Միութիւնը այդ պայքարող ուժն է, չարիքին եւ թշուառութեան դէմ: Այդ պայքարին ո՛վ որ ուժ կու տայ, ազգասիրական վեհ գործ մը կատարած կ'ըլլայ:

Որովհետեւ...

Մասնաւորապէս վերջին 15 տարիներու միջոցին ազգովին ենթարկուեցանք աննախընթաց արհաւիրքներու. կրակէ անձրեւներ տեղացին մեր ազգին գլխուն. արիւնի լիճեր բացուեցան մեր ճամբուն վրայ. մեր ընտանեկան ծխաններուն մուխը մարեցաւ. մեր հայրենի տաճարներուն խուկը դադրեցաւ: Եւ տակաւին մեր աչքերուն առջեւ են քստմնելի պատկերները դահլիճներուն, եւ մեր ականջներուն կը հնչեն աղետալ հեծեծները մեր սիրտի հատորներուն: Հ. Բ. Ը. Միութիւնը մեր ազգային մեծ վէրքերուն համար մեծ դարմաններ կ'որոնէ. անիկա այս վիթխարի եւ վսեմ գործը շարունակելու համար պէտք ունի ամէն սրտցաւ Հայու բարեյօժար օգնութեան:

Որովհետեւ...

Հ. Բ. Ը. Միութեան ցայտօր ունեցած բացառիկ յաջողութիւնը, թէեւ յուսադրական եւ սրտապնդիչ, բայց տակաւին անբաւական է եւ անկատար, երբ աչքի առջեւ բերուի մէկ կողմէ անոր եղական կաղճն ու հսկայական նպատակը, եւ միւս կողմէ կարօտութեանց անհուն ծաւալը: Եթէ Միութեան նշանակութիւնը լիովին ըմբռնուի, ինչպէս որ Հրեաները սրտեռանդ յարած եւ փարած են իրենց Ալիանս Իսրաէլիդին, եւ զոհողութիւնները կատարուին արժանաւայել փութկոտութեամբ եւ խանդավառութեամբ, անիկա պիտի կրնայ շատ աւելի բարիք տարածել:

Որովհետեւ...

Հզօր եւ առողջ ազգերը աւելի կը գեղեցկանան, կ'աղնուանան ու կը զօրանան, տառապանքի բովէն անցնելով: Ո՛րքան աւելի ճշմարիտ է այս խօսքը, երբ ազգային համատրոփ զգացումով մը հաւաքական ինքնապաշտպանութեան եւ

իրարօգնութեան հսկայ աշխատանքը կը կատարուի մերինին նման դժբախտ ազգի մը տառապակոծ կեանքին մէջ:

Որովհետեւ...

Եթէ մեր ազգին մէջ, դա՛ռն ճշմարտութիւն, շատ մը սոգեղ կիրքեր կը յուղուին, շատ մը գուեհիկ ատելութիւններ կը դաւուին, շատ մը ազգաբանդ պայքարներ կը ճղուին, և օտարութեան մէջ աստանդական, շէնշող Հայը կը թափառի, կ'ուծանայ եւ կ'ալլասերի, ատոնք ամուլութեան դատապարտելու համար, աղնիւ ներողամտութիւններու, շինարար կորուխերու, ազգանուէր կամաւորութիւններու փոխարկելու համար, պէտք է որ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը, մեր համազգային ամենէն համատարած կազմակերպութիւնը, ա՛յնքան զօրանայ, ա՛յնքան ընդարձակուի, ա՛յնքան բարգաւաճի, որ Հայութեան հետ շփոթուի, Հայութեան սիրտը ըլլայ:

Որովհետեւ...

Միութիւնը եղբայրակցութեան օրհնաբեր պատգամը կը տարածէ, իր բնաբանն ըլլալով «Միութիւնը Հայութեան համար»: Հայութիւնը, զոր բռնութիւնը եւ հալածանքը քայքայած էր, զոր դաւանանքն ու կուսակցութիւնը պառակտած էր, զոր ժամանակն ու անջրպետը բաժնած էր, Հայութիւնը, կարծես զսպանակէ մը զրդուած, ծիւհաղոյն, կ'ըլլայ Միութիւնը ծիւհաղորդ, Հայկական Միութիւնը, եւ Ընդհանուր Միութիւնը:

Որովհետեւ...

Ի՛նչ որ ըրաւ ցարդ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը, անիկա ըրաւ իր ծիջոցներուն ներած չափովը, եւ որքան ալ կարեւոր թուի իր կազմակերպած օգնութեան գործը, անիկա բաղդատմամբ անհամար կարիքներուն աննշան խակ է, եւ որպէս զի անիկա ի վիճակի ըլլայ իր դերը կատարելու ամենալայն չափով, ինչպէս կը տրամադրէ իր Կանոնադիրը, անհրաժեշտ է որ իրեն ընծայուին հնարաւորութիւններ, զոհողութիւններով զոր Միութիւնը պիտի գիտնայ, իր կազմակերպական եւ վարչական կատարելագործութեան շնորհիւ, արժանաւորապէս արդիւնաւորել, բարոյական, կրթական, տնտեսական եւ վերաշինական մարզերուն մէջ:

Որովհետեւ . . .

Եթէ ընդունինք իսկ թէ այսօր կը գտնուին Հայեր ու ռոնց համար հրապոյր չունին Հայութիւն եւ Հայրենիք բառերը, որ ազգին անցեալը մոռցած եւ ապագայէն յուսահատած են, սակայն այդպիսիները ի՞նչ կրնան առարկել զուտ մարդասիրական զգացումին, եղբայրական ձեռնտուութեան դէմ: Աչքի առջեւ ունինք ժողովուրդ մը, աշխատասէր եւ ընդունակ, որ իր միջավայրին համար քաղաքակրթութեան գլխաւոր աղբակը եղած է, եւ աւելի մեծ չափով կրնար բլլալ, եթէ իրեն պատեհութիւն տրուէր: Այդ ժողովուրդը, դժբախտ պարագաներու զոհ, շարունակ ծանր հարուածներու ենթակայ եղած բլլալով այսօր կը տուայտի, իր անողորմ բախտին լքուած: Ուժասպառ եւ սրտաբեկ ժողովուրդը խնամել, մխիթարել, կազդուրել եւ բարձրացնել, ահա՛ Միութեան նպատակը, կոչումը, գործը: Արդ, ի՞նչպէս մեկնել այդ տեսակ կազմակերպութեան մը հանդէպ անտարբերութիւնը այն Հայերուն եւ Հայուհիներուն, որ, թերեւս իրենք ալ երբեմն ճաշակած կեանքի դառնութիւնները, այսօր բարեկեցիկ վիճակ մը ունին, անձնական վայելքի համար առատօրէն կը ծախսեն, եւ սակայն չեն յօժարիր ամսական 25 սէնթի կամ մէկ շիլլինի ճգճիմ զոհողութիւն մը իսկ ընել: Ո՛վ որ կարենայ, երեւակայութեան ուժով, գէթ վայրկեան մը ինք իր վրայ զգալ ցաւի, զրկանքի, տառապանքի ճնշումը, թերեւս պիտի խոտովանի թէ սոսկ ինքզինքին համար ապրող անձը, ո՛չ միայն սրբազան պարտականութեան մը մէջ կը թերահայ, այլ եւ ճշմարիտ հաճոյքէ մը կը զրկուի, քանզի բարեգործութիւն եւ երջանկութիւն հոմանիշ են աշխիւ մարդուն համար:

Վերջապէս . . .

Պարտինք զօրացնել Հ. Բ. Ը. Միութիւնը, որովհետեւ ան նպատակ ունի զօրացնել Հայ ազգն ու Հայ Հայրենիքը, եւ ի՛նչքան աւելի ընդլայնուի, տարածուի եւ ուժեղանայ, այնքան մեր Ազգին ու Հայրենիքին զօրացման գործը կ'ընդլայնուի եւ կ'ուժեղանայ: Ան իր տրամադրած միջոցները գործածած է արտակարգ աղէտներու պահուն անմիջական օգ-

նութիւն հասցնելով աղէտեալներուն, — հաւաքել, պահապանել ու իբր հայ կրթել որբերը, բանալ դարձանատուներ աղքատ հիւանդներուն համար. բայց անոր մշտական գործն է օտար երկիրներ ցրուած Հայութեան բազմաթիւ բեկորներուն հայ մնալուն աշխատիլ, այդ գաղթականներէն ինչքան կարելի է իր սեփական միջոցներով, բացառիկ մասնաւոր հանգանակութիւններով եւ Հայաստանի կառավարութեան թանկագին գործակցութեամբը Հայաստան փոխադրել, եւ մասնաւոր Հայաստանի մտաւոր եւ տնտեսական վերաշինութեան գործին իր նպաստի բաժինը բերել: Ասիկա ծրագիր մըն է լայնօրէն հայրենասիրական, որ պէտք է խանդավառէ ու եւ աղնիւ ու ազգասէր Հայ եւ ճղէ անիկա այս գործին իր աջակցութիւնը բերել, կամ իր արդէն իսկ բերած աջակցութիւնը կրկնապատկել:

Որովհետեւ...

Եթէ Հ. Բ. Ը. Միութեան անդամները բազմապատկուին եւ միջոցները աւելի ստուարանան, ան ոչ միայն պիտի կարենայ աւելի լայն չափով շարունակել իր հիմնարկութենէն ի վեր ցարդ արդէն իսկ կատարած գործերը, ոչ միայն պիտի ջանայ մասնաւորապէս Հայաստանի վերաշինութեան եւ ճշակութիւն իր աջակցութեան բաժինը ընդլայնել, այլ եւ ջանքեր պիտի ընէ գաղութներու մէջ օտարացման վտանգին ենթարկուած Հայ նոր սերունդը հայ պահելու համար, բանալով նախակրթարաններ կամ օգնելով գաղութային կազմակերպութեանց կողմէ բացուած դպրոցներու, եւ պիտի նպաստէ նաեւ հայ ժողովուրդին մտաւոր եւ բարոյական զարգացման, ըստ իր Կանոնադրին, շինիչ հրատարակութեանց եւս ձեռնարկելով, որ ազգային աւանդութեանց, ազգային բարոյականի, ազգային ոգիի, ազգային մշակոյթի պահպանման եւ զարգացման օժանդակելու բնոյթը ունենան:

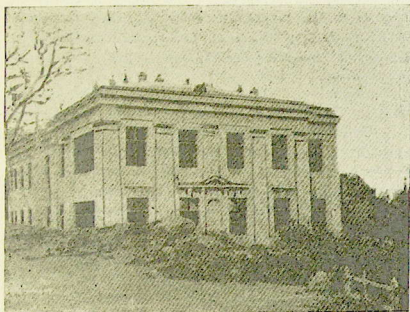
Որովհետեւ...

Միութիւնը իր բազմամեայ կեանքով ու գործունէութեամբ ապացուցուց թէ Հայը, հակառակ հաւաքական գործ մը տեսական հիմերու վրայ դնելու անկարող նկատուելու յուստես կարծիքին, կարող է այդ թանկագին յատկութիւնը ցոյց տալ,

եւ ատով օտարներուն ձօտ իսկ հայ ցեղին համար հաւատք
եւ յարգանք ներշնչել:

Որովհետեւ...

Իր զեկավարութեան լըջութեամբ եւ գործունէութեան
կանոնաւոր ու յստակ մեթոտներով վստահելի եւ սլարկեշտ
կողմակերպութիւն ճըն է, որուն յանձնուած ո եւ է կտակ,
նախատուութիւն՝ կամ ամէնէն խոնարհ լուծան իսկ իր
նպատակին ձիայն կը յատկացուի անշեղօրէն, ուխտադիր
աւանդապաշի եւ գործակատարի հաւատարմութեամբը:

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ՆՈՐԱԿԵՐՏ ԴԱՐՈՒՅԻ ՅԱԿՈԲԵԱՆ ՄԱՅՐԱՆՈՅԸ

ԻՆՉՈ՞Ւ ՊԼՏԲ

Է ԱԶ ԱԿՅԻԼ

ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Որովհետեւ...

Առանձին ու անջատ ճիղեր, որչափ ալ կրկնուին ու բաղձանան, չեն կրնար յաջողապէս հասնիլ այն նպատակին զոր ընդգրկած է Հ. Բ. Ը. Միութիւնը: Ոյժերու համախմբում, կեդրոնացում, կանոնաւորում, — այս օրինակն է զոր կ'ընծայեն աշխարհի մեծագոյն աղգերը: Չարատանջ եւ բաղձակարօտ ժողովուրդ ճը, ինչպէս մերը, պէտք է հետեւի անոնց, եւ ատիկա հնարաւոր է միայն ընդհանուր կաղնակերպութեամբ ճը, դոյզն պահեստը խնայողաբար գործածելու եւ նուազագոյն սպառումով առաւելագոյն արդիւնքը ձեռք բերելու համար:

Որովհետեւ...

Միութիւնը համազգային մեծ ընտանիք մըն է, որուն եղբայրական դրօշին տակ, ձեռք ձեռքի տուած, համերաշխաբար և կարգապահօրէն, ժողովուրդին և հայրենիքին կրնան ծառայել այր ու կին, փոքր ու մեծ, հարուստն ու գործաւորը, առանց դաւանանքի, դասակարգի և կուսակցական ու է խտրանքի:

Որովհետեւ...

Մեր ազգին համար իր տեսակին մէջ Միութիւնը միակն ըլլալով որ խտիրը կը դրժէ, միա՛կ պայման մը ունի ան. կը բաւէ Հայ ըլլալ անդամակցելու համար, կը բաւէ Հայ ըլլալ նպատատւորութեւն համար: Ծնորհիւ անխորականութեան և

եղբայրակցութեան ոգիին զոր անիկա ճշակած է, Միութիւնը հայրենակիցները քով քովի բերելով յաջողած է թօթափել մեր ժողովուրդին մէջէն յարանուանական մոլեռանդութիւնը և դասակարգային անջրպետումները, և միւս կողմէ գերագոյն չափով և գործնական միտքով զօրացուցած է Հայուն բարեսիրական զգացումները, ինչպէս և կարգապահութեան ոգին:

Որովհետեւ...

Միութիւնը զօրութիւն է: Միութիւնն է որ պիտի բուժէ ձեր դառն կսկիծը: Միութիւնն է որ պիտի լուծէ ձեր արդար վրէժը: Եթէ ձեր սիրտերը կսկիծով կը ճորճոքին, ու եթէ ձեր հոգիները դայրոյթով կը բորբոքին, անվարան ու անյապաղ պէտք է միանաք Բարեգործականի, որուն զրօշակը պիտի առաջնորդէ ձեզ դէպի Հայութեան վերածնութիւնը և դէպի Հայրենիքի վերաշինութիւնը:

Որովհետեւ...

Անլուր աղէտքներ խուժեցին մեր ազգին վրայ: Տարաշխարհի գաղթականը ուսեստ և զգեստ կ'ուզէ. Արարատեան դաշտի ճշակը սերմնցու և լճկան կ'ուզէ: Եւ տակաւին անհրաժեշտ պէտքեր գաղութահայութեան մէջէն կը ցցուն Հ. Բ. Բ. Միութեան առջև.— անոր միտքը կրթելու, նկարագիրը ազնուացնելու, ընդունակութիւնները օգտագործելու, և այդ ամէնուն հետ միասին անոր ազգային գիտակցութիւնը հրահրելու: Եթէ Միութիւնը ատեն ճը ևս այս ուղղութեամբ կարենայ օգնել հայ ժողովուրդին, վաղուան սերունդը պիտի կազմէ նոր հայութիւն ճը, առողջ և կորովի, խելօք և ճարտար, քաջասիրտ և ուղղամիտ, շինարար և բարեկեցիկ:

Որովհետեւ...

Բարեգործութիւնը պայման է քաղաքակրթութեան, պահանջք և օրէնք ճարգութեան: Անհատը ա'յն աստիճան քաղաքակիրթ է որքան իր մէջ զարգացած է ճարդասիրական զգացումը: Քաղաքակրթուած ճարդը չի խուսափիր տկարը, անպաշտպանը, ճերը, հիւանդը, արկածեալը, որքը խնամելու ազնիւ պարտականութենէն: Մէկ խօսքով, ազգի ճը քաղաքակրթութեան չափանիշն է իր բարեգործութեանց աստիճանը: Բարեգործութիւնը մեծ առաքինութիւն ճըն է, և Հայկ. Բա-

րեգործական Միութիւնը այդ առաքինութեան ձեռն գործաւորն է՝ ձեր բազմակարօտ աղօլին ձէջ։

Որովհետեւ...

Եթէ ձեռք չի սրտապնդենք ձեր քաճախտ աղղայինները և անտարբերութեամբ դիտենք անոնց յուսակտուր ընկճումը կամ գաղթումը, ժամանակ պիտի գայ որ ազապուն տերեւներ պիտի ծնան Հայութեան հինաւուրց կողնիէն, և պատմութիւնը, իր դատաւճիռներուն ձէջ անողոք, այսպէս պիտի արձանագրէ ձեզի համար.— Ահա՛ աղղ ձը որ արժանի չէր ապրելու, և ճեռու։

Որովհետեւ...

Միութիւնը, գերազոյն խտէալի առաքեալ, կը սրէ հաւատքը զոր ամէն Հայ պարտի ունենալ իր ցեղին ապագային վրայ։ Իր սկզբունքն է վստահիլ անկեղծ աղղասէրներու համագործակցութեան, և այդ ուժին գիտակցութեամբը լարել իր աղղային գործունէութիւնը։ Անիկա համոզուած է որ յանուն Հայ մարտիրոսութեան, յանուն հայրենիքի նուիրական շահերուն, ամէն սրտցաւ հայրենակից իր անդամակցութեամբը կը բերէ ազատ ու յօժարակամ օժանդակութիւն ձր։

Որովհետեւ...

Երկար տարիներու բեղուն և զեղուն կեանքովը, Միութիւնը ինքզինքը յամրօրէն պարտադրած է ժողովուրդին սիրոյն և վստահութեան։ Ու եթէ բառերը լռեն, թուանշանները ինքնին կը խօսին։ Ու եթէ հաղարաւոր անդամներ և նուիրատուներ համեստօրէն մոռնան խիլ ինչ որ ըրին ձինչ և այսօր, բիւրաւոր հայրենակիցներ երախտադիտութեամբ պիտի յիշեն թէ Բարեգործականը, աղէտքի և տառապանքի բուրր ճամբաներուն անկիւնները, ձիշտ գրկաբաց կը սպասէր, հաւատարմօրէն կատարելու համար իր պահապան հրեշտակի վեհ դերը։ Ո՛չ ոք կրնայ ուրանալ թէ Հ. Բ. Բ. Միութիւնը, ձիշտ պատնէշին վրայ, առաջինը եղած է ձիշտ լսելու օղնութեան աղաղակ ձը, աղէտի վայրէն հասած, և, իբրեւ պահապան հրեշտակ, իջած է ան թշուառութեան խաւերուն ձէջ, ցաւեր ամոքելու և վէրքեր զարմանելու համար։

Որովհետև...

Միութեան խակական ձգտումն է մերկը հաղուեցնելէ, անօթութեան դէմ կռուելէ, թշուառին օգնելէ աւելի, չարիքը առժամապէս դարձանելէ աւելի, անիկա հետզհետէ բոլորովին արձատարիլ ընելու աշխատիլ, այնպէս որ Հայը կարենայ ինքնօգնութեամբ ապրիլ և զարգանալ: Միութիւնը այս ձեռնարկները պիտի կրնայ ապահովել՝ հայ ժողովուրդին անդուլ զոհաբերութեան շնորհիւ, որ զսպանակն է մեր ցեղին անընկալն ինքնազոյութեան և անսպառ դիմագրաւումին:

Որովհետև...

Այսօր ամէն Հայ որ ազգին ցաւերով և պէտքերով կը շահադրդուի, որ ազգին վերականգնումին լըջօրէն կը ցանկայ, իր աչքը կը սեւեռէ Հ. Բ. Բ. Միութեան: Ո՞վ կրնար յուսալ, երբ Միութիւնը հիմնուեցաւ, թէ հաճեստ ծառը հսկայ արձատներ պիտի ձգէ այսքան շուտ: Իրականութիւն է սակայն այսօր: Ձէ՞ որ Միութիւնը ամէն ազգասէր Հայու սիրտին մէջ է որ կը քաղէ իր կենսունակութեան հիւթը: Ի՞նչպէս կ'արդարանայ ու է Հայու խուսափումը պարտականութենէ ճը որ կը պահանջուի ազգին տնտեսական վերածնութեան, ուրիշ խօսքով՝ ազգային պահպանութեան գործին համար: Պատրուակները կրնա՞ն խիղճի անդորր պարզելէ հո՞ն ուր պարտականութիւնը կը հրաժայէ: Կանոնագրի այս կամ այն տրամադրութեան, Կեդրոնի կամ Մասնաժողովի այս կամ այն անդամին ակնարկող դիտողութիւնը, վարչական այս ինչ կամ այն ինչ տնօրէնութեան վերաբերեալ աժան առարկութիւնները, նոյն խիլ թէ հիմնաւոր ըլլան, պէ՞տք է ազգին մեր սիրտին ու միտքին, եթէ մեր հայրենասիրութիւնը բաւական տաք է և անկեղծ, և մեր հայեացքի ոլորտը բաւական լայն է: Պարագաներ կան որոնց մէջ անձնական հաճողումի կամ զգացումի ճը զոհողութիւնը խակապէս հայրենասիրական գործ մըն է:

Որովհետև...

Հ. Բ. Բ. Միութիւնը հաւատարիմ պահապանը եղած է ցայսօր իրեն վստահուած կտակներուն և այլազան հիմնադրամներուն, ինչպէս նաև ամենայեալին գումարին զոր իր

վարիչները, հաճաճայն այն ուխտագրին զոր ստորագրած են, խղճմտօրէն գործաճած են իրենց կանխորոշեալ նպատակին: Այդ հաւատարմութեան և վստահութեան շնորհիւ է որ անիկա տիրացաւ Մելգոնեան վիթխարի նուիրատուութեան: Անիկայ այսօր կը հանդիսանայ լաւագոյն աւանդապահը և գործակատարը աղգային զանազան կտակադրամներու ևս, և իր ներկայ կաղճակերպական և իրաւական զիրքը անկորնչելի կ'ընծայէ անհատական անժառանգ հարստութիւններ:

Որովհետեւ. . .

Համոզուած ենք որ իրեն ընծայուելիք ամենալայն աջակցութենէն կախում ունի աղգային բաղձառեսակ կարիքներու և կարօտութեանց գոհացումը: Արդարեւ, Միութիւնը, ձեռք կողմէն կ'իրադրօժէ կտակարարներու և նուիրատուներու կամքն ու պայծառները, և ճիշտ կողմէն իր սեփական ճիշդներով, որ դժբախտաբար անձուկ են, կը ջանայ պահել իր հիմնարկութիւնները և նպաստել աղջօղուտ ձեռնարկութեանց: Եթէ իրեն տրուի ուրեմն աւելի լայն հնարաւորութիւն, ըլլա՛յ անդամակցութեամբ, ըլլա՛յ նուիրատուութեամբ, անիկա կարող պիտի ըլլայ գլուխ հանել նաեւ բաղձաթիւ ձեռնարկներ, դադութահայտութեան ձեռք թէ հայրենիքին, քանի որ ուղիղ չէ պահանջել և չի փոխարինել, Միութիւնը ինքնին ըլլալով նպաստընկալ ճարձին ճը որ տալու համար պէտք է որ նախ և առաջ ստանայ:

Վերջապէս. . .

Եթէ կ'ուզենք իբր աղգ ապրիլ, պէտք է որ ձեր ձեռք պահպանենք համերաշխութեան ոգին, և այդ ոգիին զերագոյն արտայայտութիւնը Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնն է հիմա ձեր ձեռք: Ծառ ճը բաներ ձեզ կը բաժնեն այսօր դժբախտաբար. ձիա՛կ հաստատութիւնը որ կրնայ ձեզ համերաշխօրէն ձեռնցնել Բարեգործականն է, այն նպատակներով որ իր գործունէութիւնը կ'որոշեն և որ իր անունին սահմանափակ շրջանակէն շատ անդին կ'անցնին:

Հ. Բ. Ը. Միութիւնը, լայն առումով, Աղգին բարիքը հետապնդող հաստատութիւն ճըն է: Անոնք որ Աղգին բարիքը կ'ուզեն, այս Միութեան հետ պէտք է ըլլան:

Այս Միութիւնը աղգային համերաշխութեան դպրոցն է։ Անոր աջակցելով, անոր ծիանալով, մենք կը կապուինք մեր Ազգին, մաս կը կաղմենք մեր Ազգային Միութեան։ Հայու-
թիւնը իրար կապող մեծ շղթային օղակներէն մին կ'ըլլանք։

Երբ որ Անտեան լեռներուն ստորոտը, Գորտոպայի մէջ, իր հայրենիքէն կտրուած հայ գիւղացին կամ արհեստաւորը ամռադլխուն իր անդամալճարը կուտայ Բարեգործականին, կամ Խաղաղականի ծովեղբին վրայ տքնող Մակասարի Հայը իր յանձնառութեան գիրը կը ստորագրէ Հ. Մ. Բ. Միութեան Մասնաժողովին, այլ ևս հայ զանգուածէն անջատուած չի դուր ինքլինքը։ Իր պարզ ժէսթը կը տանի կը կապէ ինքը, ովկիանոսներէն և ցամաքներէն անդին, վանի ալքեստանե-
րուն կամ Արտամետի պարտէզներուն առատութեանը որ իր մանկութիւնը քաղցրացուցեր էր, կամ Հաճընի Ս. Յակոբին կամարներուն որ իր առաջին աղօթքը լսեր էին։ Այլ ևս ճի-
նակ չապրիր, ու կ'երթայ կը միանայ իր հեռաւոր հայրենի-
քին, իր յիշատակներուն, իր աւանդութեանց, իր ցեղին։

Ատոր մէջ է Հ. Բ. Բ. Միութեան կատարած դերին մե-
ծութիւնը և անհափելի օգտակարութիւնը։

Անոր համար է որ մենք անվերապահօրէն և համերաշ-
խօրէն պէտք է աջակցինք Հ. Բ. Բ. Միութեան։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆՈՐ ԵՒԴՈՎՈՅ ԳԻՒՂԱՅԻՆԵՐԸ
(Հ. Բ. Բ. Մ-Ի ՄԵԹԵՄԵՏԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄՈՎ ԿԱՌՈՒՅՈՒԱԾ)

ԻՆՉՈՒ

ԿԸ ՀԱՒԱՏԱԾ

ԲԱՐԵԳՐԾԱԿԱՆԻՆ

Ա.— Որովհետեւ Բարեգործականը կը հաւատայ իմ աղ-
գիս աշխատաւորին և հայրենիքիս զեղջուկին ջանքերուն և
անոր օգնութեան կը հասնի, որպէս զի ան արդիւնաւորէ հայ-
րենի հողը:

Բ.— Որովհետեւ Բարեգործականը կը հաւատայ իր աղ-
գին ծառայ սերունդին ծառայ ոյժերուն և ճիշտցներ կ'ըն-
ձեռէ հայ ճիւղը ծշակելու և զարգացնելու:

Գ.— Որովհետեւ Բարեգործականը կը հաւատայ իմ ցե-
ղիս թաքուն ուժերուն և կը հայթայթէ ճիշտցներ անոնք երե-
ւան բերելու և արժեցնելու:

Դ.— Որովհետեւ Բարեգործականը կը հաւատայ թէ
ճիւղեան, անխորականութեան, համերաշխութեան և համա-
գործակցութեան զաղափարականին կառչելով, պիտի կրնայ
իրագործել իր ազգօգուտ և հայրենանուէր նպատակները:

Ե.— Որովհետեւ Բարեգործականը կը հաւատայ թէ մեր
ազգին մէջ պիտի կարենայ կատարել այն նախախնամական
գերը զոր Հրեաներուն համար կը կատարէ Ալիան Իսրայէ-
լիդը, իր զրօշին տակ համախմբել բոլոր սրտցաւ Հայերը
անխտիր, իբրեւ կամաւորներ բարեգործութեան մեծ բանակին:

Զ.— Որովհետեւ Բարեգործականը կը հաւատայ թէ ինք
համազգային այն մեծ խողովակն է ուրկէ կրնայ եղբայրա-
կան օգնութեան գործը մատակարարել, ամէն ուղղութեամբ,
լաւագոյն պայմաններու և ամենալուրջ հակակշիռի ներքե:

ԻՆՁՈՒ

ԱՆԴԱՄ ԵՄ

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆՆԵՐ

Ա.— Որովհետև անիկա համալգային ընդհանուր ծիու-
թիւն ճըն է, որ սեռի և տարիքի, դաւանանքի և դասակար-
գի, գաղափարի և կուսակցութեան ու է խտիր չի ճանչ-
նար: Անոր հովանիին ներքեւ ծիացած են ու է յարանուա-
նութեան կամ կուսակցութեան պատկանող Հայեր, այր ու
կին, նոյն իսկ ծանուկներ:

Բ.— Որովհետև Հ. Բ. Ը. Միութիւնը զուտ ալգային-
բարեգործական հաստատութիւն ճըն է, որ ու է քաղաքական
բնոյթ չունի կամ ծրագիր չի հետապնդեր:

Գ.— Որովհետև իր նպատակն է հայրենի հողին վրայ
ապրող հայութեան գործնականօրէն օգնել և հայրենադուրկ
գաղթականութիւնը պահպանել և ծայր հայրենիքին ծօտեցնել:

Դ.— Որովհետև անիկա կ'աշխատի հայ ժողովուրդին
բարոյական, ծաւաւորական և տնտեսական վիճակը բարելաւել:

Ե.— Որովհետև անիկա սկիզբէն ի վեր իր իմաստուն
ուղղութեամբ և զրական գործունէութեամբ կը սատարէ մեր
ազգին ձերբազատման սրբազան գործին, և ունի շուրջ մէկ
դարու պատկառելի անցնալ ճը, կէս միլիոն ոսկիի չափ նը-
պաստ տուած ըլլալով ազգաշէն նպատակներու համար:

Զ.— Որովհետև իր հիմնադիրներուն իրատեսութեան, վա-
րիչներուն ձեռնհասութեան և գործիչներուն անձնութիւնութեան
շնորհիւ, իրենց գլուխը ունենալով Պօղոս Նուպար Փաշայի

նման մեծ Հայ ձր, յաջողած է ըլլալ ժողովրդական աղգային հղօր ընկերակցութիւն ձր և շահիլ ընդհանուր յարգանք և վստահութիւն:

Է.— Որովհետեւ անհատ ձր, ո՛րքան ալ աղգասէր և վեհանձն ըլլայ, առանձին չի կրնար մեծ գործ ձր տեսնել, մինչդեռ Հ. Բ. Ը. Միութեան անդամները ձեռք ձեռքի տուած հրաշքներ կրնան գործել, քանզի ո՛ւր՝ Միութիւն, հոն՝ զօրութիւն:

Ը.— Որովհետեւ համոզուած եմ արդարեւ որ ուժերու ցրուումը, մանաւանդ մերինին նման տկար և բաշմակարօտ աղբի ձր համար, ինքնին վնասակար է, մինչդեռ միացեալ ուժերով միայն կարելի է հաւաքական արդիւնաւէտ գործ ձր ապահովել:

Թ.— Որովհետեւ Բարեգործականը ինծի լաւագոյն պատեհութիւնը կ'ընծայէ աղբիս հանդէպ ունեցած պարտականութիւնս կատարելու, զոր առանձին անկարող պիտի ըլլայի ընել, և վստահ եմ որ տուած դրամս խղճմտօրէն կը գործածուի իր նպատակին և ոչ մէկ պատրուակով իր նպատակէն չի շեղուիր:

Ժ.— Որովհետեւ մեր աղբին մէջ չի կայ կաղձակերպութիւն ձր արդիական լուրջ վարչութեամբ ձր օժտուած, որ Հ. Բ. Ը. Միութեան նման հրապարակաւ, լրիւ և կանոնաւորապէս հաշիւ տայ օրը օրին:

ԺԱ.— Որովհետեւ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը այլեւս հաստատուն հիմերու վրայ դրուած ըլլալով, իր յարատեւումը և բարգաւաճումը ապահովուած է. և անոր ասպպան ապահովուած է, ոչ թէ անոր համար որ արդէն զօրաւոր դրամագլուխ ձր ունի, այլ քանզի շա՛տ աւելի զօրաւոր բարոյական հարստութեան ձր տիրացած է:

ԺԲ.— Որովհետեւ կը տեսնեմ որ մեր որբերը, այրիները, աղէտեալները, դաղթականները անխտիր, կ'օրհնեն Հ. Բ. Ը. Միութիւնը, իբր նախախնամական գործ ձր որ աղգային երախտագիտութեան արժանի դատուած է:

Ի Ն Ձ Ո Ւ

Կ Ը Փ Ա Ր Ի Ն Ք

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆՆԵՐ

«Հայր իր Բարեգործականով ինքն իրեն կը ծառայէ:»

«Հ. Բ. Ը. Միութեան գործունէութեանց միջոցովը, անապատներու արեւակէջ աւաղներուն վրայէն աղատուեցան և վերապրուեցան Հայութեան վաղուան ապագան կաշմող Հայ կորիւնները:

«Մեր ցեղին գոյութեան պահպանումին բնազդը բռնած է մեզ բաղձապիտի Հայրենասիրական գործունէութեանց մէջ: Խոր բնազդով ճը կ'առաջնորդուինք եւ կը փարինք Բարեգործականին:

«Անիկա շաղախուած է Հայու կեանքին հետ, անկէ զատել անկարելի է, որովհետեւ Հայուն գոյութեան բնազդին արտայայտութիւնն է: Մնունդն է ան ինքնապաշտպանութեան բնազդին, եւ որքան ատեն որ այդ բնազդը ինքզինքը զգալի կ'ընէ մեր մէջ, Բարեգործականը մեր մէջը պիտի մնայ ու մենք պիտի փարինք անոր:

«Բարեգործականին կոչումն ու դերը նուիրական է:

«Ահա՛ թէ ինչու կը փարինք անոր:»

«Ես կ'աշխատիմ Հ. Բ. Բ. Միութեան ծաւալման և բարգաւաճման, որովհետեւ գիտեմ և կը հաւատամ որ Միութիւնը հայ ժողովուրդին բարեգործական և շինարարական առաքինութեանց արդիացեալ կաղճակերպութեան հիւնաւրի բիւրեղացումն է: Այնպէս որ եթէ բոլոր խելք ունեցող Հայեր կարող ըլլային հասկնալ ճեր Ազգային Պատմութեան այս փաստը, վստահ եմ թէ անոնք ինքնաբերաբար պիտի անդամադրուէին Միութեան և պիտի տային անոր ոչ ճիւղն իրենց դրամը, այլ նաեւ իրենց ժամանակը, գործին բարգաւաճումին համար:

«Հ. Բ. Բ. Միութիւնը կոչուած է իրապէս բարերար դեր ձեռնարկելու ճեր Ազգային Վերաշինութեան այս նոր և փափուկ շրջանին մէջ: Երանի՜ որ կարող ըլլայինք ասիկա հասկցնել հայ ժողովուրդին ճեմ զանգուածին: Այն ատեն Միութիւնը աւելի ճեմ չափով կարող պիտի ըլլար ծառայել անոր, նոյնինքն հայ ժողովուրդին և հայ հայրենիքին:»

ԽՆՁ ՊԷՏՔ Է ԸՆԵԼ,
ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ
ԲԱՐԳԱԽԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Յաճախ նմանօրինակ հարցումներ կ'ուզվեն Բարեգործականի բարեկամները: Պարզ է պատասխանը. երկու էական կետերու վրայ պէտք է ուշադրութիւն դարձնել:

1.— Պէտք է շատցնել Բարեգործականի անդամներուն թիւը:

2.— Պէտք է անոնք հաւատարմօրէն եւ կանոնաւորութեամբ կատարեն իրենց պարտքն ու յանձնառութիւնը:

Առ այդ կը բաւէ հետեւիլ Ալիանս իսրաէլիդի կամ Նիր Խոթ Բըլիֆի դրութեան: Անոնք յաջողած են ձիւրոնաւոր անդամներ արձանագրել, ինչ որ հաստատուն եկամուտի ճը հիմնական երաշխիքն է:

Կը բաւէ որ ձէն ձի անդամ գտնէ ուրիշ անդամ ճը առաջնորդէ Հ. Բ. Ը. Միութեան ձեռ ընտանիքին ծոցը, ձէն ձի հաճակիր կտակ ճը կամ նուիրատուութիւն ճը ընէ կամ ընել տայ:

Եթէ յաջողի ճշտաւճար անդամագրութեան ձեռնարկը, ամերիկեան մեթոտներու կիրարկումով, այն ատեն Հ. Բ. Ը. Միութիւնը պիտի կրնայ շա՛տ աւելի վստահ կերպով ընդլայնել նաեւ օղնութեան սահմանափակ գործը:

Օգնեցէ՛ք . . .

«Եղբայր ննք մենք»

Միութիւնը աշխարհիս ամէն կողմը ցրուած Հայութեան ծիւթեան կապը ըլլալով, ըլլալով ծիւթնոյն ժամանակ կարօտ աղգակիցներու համար օգնութեան փարոս ճը, իր անդամները պարտին համերաշխ եւ աջակից գտնուիլ իրարու նկատմամբ:

Այսպիսի համերաշխութիւն ճը ճիւղն, փոխադարձ օգնութեամբ նուիրադործուած, պիտի կրնայ Միութեան զօրութիւնը ապահովել, քանզի համագործակցութիւնը հրաշագործ ուժ ճըն է:

Օգնեցէ՛ք ուրեմն Հ. Բ. Ը. Միութեան, եթէ կը սիրէք ձեր արիւնաքամ աղբը եւ վերածնունդ հայրենիքը, որոնց ծառայելու կոչումը ունի ան:

Օգնեցէ՛ք անոր, ինչպէս որ կը փափաքիք, ձեր նախասիրած ձեւով, բայց ձեր կրցածէն աւելի, եթէ ձեր սիրտը եւ ձեր խիղճը կը թելադրեն ձեզի սատարել եղբայրական օգնութեան եւ հայրենիքի վերաշինութեան ձեռնարկներուն, զոր Միութիւնը կը կազմակերպէ եւ կ'իրագործէ լայնօրէն:

Օգնեցէ՛ք սակայն անճիջապէս, առանց դանդաղելու, առանց առարկելու եւ տատամելու, եւ առատաձեռնօրէն, քանզի որքան ալ շատ տաք, նորէն քիչ է, և որքան շուտ տաք ա՛յնքան աւելի տուած կ'ըլլաք:

Եթէ կը սիրէք օրը օրին իմանալ թէ ձեր նպաստը իրա-
կան նպատակին յատկացուած է եւ թէ զրական արդիւնք
ծը տուած է, տուէք Հ. Բ. Ը. Միութեան, քանզի անիկա այդ
բոլոր պայճանները գերադանցօրէն կը լրացնէ:

Բաց ատէք աւելի սիրտով, քան թէ ճիւղն ձեռքով:

ԺԸՆԵՎԻ ԴԵՌԱՏԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐՈՒ ԽՄԲԱՆԿԱՐԸ
(ԶՈՅԳ ԸՆՏԱՆՈՒԹԻ ԶԱՒԱԿՆԵՐ)

Եթէ՛ օգնէք . . .

Հ. Բ. Բ. Միութիւնը կարող պիտի ըլլայ նոր հիմնարկութիւններով օժտել բաղձակարօտ Հայութիւնը եւ վերածընուող Հայրենիքը:

Եթէ՛ օգնէք . . .

Անիկա, առ ի չգոյէ արամադրելի վարկի, պիտի չի հարկադրուի ձերժել օգնութեան ստիպողական եւ անյետաձգելի խնդրանքները որ ամէն Հայու սիրտին կը խօսին:

Եթէ՛ օգնէք . . .

Անիկա սիրայօթար պիտի ընդարձակէ իր որբախնամ գործը, ինչպէս եւ կրթական գործունէութիւնը, տարածելով իր պաշտպանութիւնը իրենց բախտին լքուած տակաւին բաղձաթիւ որբերու, եւ աւելի լայն սահմանի ճէջ օգնելով գաղթվարժարաններու որ ազգապահպանման տեսակէտով փրկաւէտ գործ ճը ունին կատարելիք գաղութներուն ճէջ:

Եթէ՛ օգնէք . . .

Անիկա ոչ ճիւղն գաղութահայութեան որբախնամ եւ ճշակութային ճարգերուն ճէջ պիտի կրնայ շեշտել կարիքին բաղդատմամբ իր ներկայ անբաւարար աշխատանքն ու օժանդակութիւնը, այլ եւ աւելի վստահութեամբ ձեռք պիտի առնէ

Հիւանդ գաղթականներու և մասնաւորապէս թոքախտաւոր երիտասարդներու կենսապարդէս պաշտպանութիւնը։

Եթէ օգնէք...

Անիկա ուժեղացաւ պիտի լծուի Հայաստանի ներդադ-
թին, վերաշինութեան և ճշակոյթին, առաջին երկուքը իրա-
րու սերտիւ կապուած ըլլալով, քանի որ եթէ դժուարին է
գաղթականներու համախումբ փոխադրուծը մայր-հայրենիքի
ծոցը, շատ աւելի բարդ է անոնց տեղաւորուծի և ինքնաբա-
ւութեան հարցը, որ տնտեսական և շինարարական հնարաւո-
րութեանց կապուած է։

Եթէ օգնէք...

Անիկա Հայաստանի ձեջ ճարակուող հիւանդութեանց և
մասնաւոր մալարիայի դէծ ևս մաքաւելու ճիշոց պիտի
ունենայ, ըլլա՛յ ճաշիճներու չորացմամբ, ըլլա՛յ բուժակայան-
ներու կառուցմամբ և այլ հակադդող եղանակներով։

Եթէ օգնէք...

Անիկա թոյլ պիտի չի սաչ որ գաղութահայը օտարու-
թեան ձեջ ուժանալով տակաւ առ տակաւ ալլասերուի, այլ
անոր ազգային զգացումը վառ պահելու, հայրենասիրութիւնը
արծարծելու, հայրենիքին ծօտեցնելու համար կանգ պիտի
չառնէ գրական զոհողութեանց և լուրջ ձեռնարկներու առջև։

Եթէ օգնէք...

Անիկա, բացառիկ հատոյթներու բաւարարութեամբը դօ-
տեպնդուած, ալլաղան ազգօգուտ առաջադրութիւններու և
գեղեցիկ ծրագիրներու սիրայօժար ընդառաջ պիտի երթայ,
օրինակի համար՝ հեղհեռէ պիտի ստանձնէ Թուրքիոյ և
ուրիշ կեղրոններու ձեջ ճնացեալ որբերուն հօգատարութիւնը
ևս, առհասարակ գրեթէ ինքնաբաւ որբերու պաշտպանու-
թիւնը, բաղձաթիւ վարժարաններու բացուծը կամ նը-
պատաւարուծը, բռնադրաւուած որբերու և Հայուհիներու
ազատադրուծը, Յունաստանի, Լիբանանի և Սուրիոյ գաղթա-
կաններուն տեղաւորուծը, հաղարաւոր պատրաստակամ գաղ-
թական հօղագործներու և արհեստաւորներու Հայաստան ներ-

դադրումը, առողջապահական նորանոր կայաններու և դարձանատուներու, պատսպարաններու և արհեստանոցներու նախաձեռնութիւնը և պատասխանատուութիւնը, Եւրոպայի և Ամերիկայի գաղութներուն ճէշ աղգային և ճշակութային բրոքականտի և դասախօսութեանց կազմակերպութիւնը, և տակաւին խել ճը հարկաւոր և օգտակար նկատուած ձեռնարկներ որոնց իւրաքանչիւրը ժողովուրդին համար աներկբայօրէն պիտի ըլլայ նախախնամական բարիք ճը:

Եթէ օգնէք...

Հ. Բ. Բ. Միութիւնը ամենալայն չափով պիտի կատարէ իրձէ սպասուած բարերար դերը, և, հաւատարիմ իր կոչումին և ուխտին, անկա բծախնդիր խղճմտութեամբ պիտի գործադրէ ձեր կամքն ու տրամադրութիւնները, ինչպէս անցեալը վկայ է, — ապացոյց որ երբեք չի յօժարեցաւ ան ճաղի չափ շեղեցնել իրեն վստահուած ու է կտակի կամ հիմնադրամի կանխորոշ յատկացումը:

ՈՐԲԵՐԸ ԵՐԷԿ...
(ՏԱՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԶՈՇԵՐ)

ՈՐԲԵՐԸ ՅԵՏՈՅ
(ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒ ՍԱՆԵՐ)

ԻՄԿ ԴՈՒՆ...

Գիտե՞ս որ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը ծինչեւ այսօր կէս ծիլիան ոսկի ծախսած է իբրեւ նպատտ, յօգուտ աւելի քան 200,000 հայ աղէտեալներու և հայ որբերու: Այս խոշոր գումարը քու սիրած աղգիդ բեկորները փրկելու համար նուիրեցին նոյն աղգին բախտաւոր և հարազատ զաւակները:

Գիտե՞ս որ Միութեան ձեռք ընտանիքին բոլոր անդամները, կաճաւորներ օգնութեան համազգային բանակին, ձեռու փոքր, այր թէ կին, առանց ու է խորութեան, կը ջանան վեր բռնել օգնութեան և փրկութեան զրօշը:

Միութեան կատարած գործը օտարականներուն անգամ հիացման և գնահատումին արժանացած է և բաղձաթիւ Հայեր իրենց բարոյական եւ նիւթական օժանդակութեամբ սատարած են անոր արդիւնաւորութիւն:

Դուն պիտի թողուս որ այս հաճելի բեռը ճիշտ ուրիշները կրեն...:

Գիտե՞ս որ ճեր աղգին սխերիմ թշնամիները, որ հրէշալին վայրագութեամբ կերտեցին անոր ճարտիրոսութիւնը, կ'ուզեն որ Հայը անհետանայ: Իսկ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը ճեր նա-

հատակներուն եւ որբերուն վրէժը կ'ուզէ լուծել՝ իր կաղձա-
կերպեալ օգնութեամբը կանգուն պահելով Հայութիւնը:

Դուն հեռու ծնալով թշնամիի՞դ պիտի օգնես...:

Գիտե՞ս որ Միութիւնը ոգի ի բռին կը ծաքառի ձեր
ազգին ալապէս վտանգաւոր թշնամիներուն դէմ ալ, — հալա-
ծանքին, թշուառութեան, որբութեան, օտարացուծին, ալա-
սերուծին դէմ, որ չարազէտ վտանգներ են ազգի ճը հա-
մար:

Դուն անտարբեր ծիայն պիտի դիտե՞ս:

Գիտե՞ս որ «ծիութիւնը զօրութիւն է»: Երկու ձեռքեր
ծիացած, ահա՛ խորհրդանշանը Հ. Բ. Բ. Միութեան: Ի՞նչ
վսեմ պատկեր: Եղբայր ենք մենք. ահա՛ պատգամը հայրե-
նասէր բանաստեղծին, որ երգեց. —

«Տո՛ւր ինձ քու ձեռքդ, եղբայր ենք մենք, որ ճրրկաւ էինք
դատուած»:

Դուն ձեռքդ պիտի չի տա՞ս...:

Գիտե՞ս որ ամէնէն աննշան օգնութիւնն անգամ երբեմն
հրաշագործ բարիք ճը կրնայ ըլլալ: Համեստ դուժարով ճը
խակ կեանքի ճը փրկութեան պատճառ կրնաս ըլլալ: Հ. Բ.
Բ. Միութիւնը իր ազգասիրական գործը շարունակելու հա-
մար պէտք ունի օգնութեանդ:

Դուն պիտի մերժե՞ս քու լուծալ...:

Բայց Միութեան զրամդ ծիայն մի՛ տար. քիչ ճըն ալ
ժամանակդ նուիրէ:

Եթէ վարիչ ես, ժողովներո՛ւն զնա կանոնաւոր կերպով.
եւ ամէն անգամ ջանա՛ հետդ տանիլ բարեկամ ճըն ալ՝ որ
անգամ գրուի կամ իր նուէրը բերէ:

Մի՛ զրկեր ազգը քու, որքան ալ համեստ ըլլայ, անդա-

մակցութեանդ եւ նուիրատուութեանդ բաժինէն. որովհետեւ աղբը զրկել ինքզինքը զրկել կը նշանակէ:

Յիշէ՛ օրինակը, երբ — համաշխարհային պատերազմէն վերջ — բացուեցաւ Միութեան անդամագրութեանց «կրկնապատիկը», և շատեր բաղձապատկեցին իսկ իրենց անդամավճարները (ի յիշատակ Թուրքիաբնակ նահատակ անդամներուն), Տիգրանակերտի վերապրող անդամներէն Ս. Փ. ի՛ որ իր ղեկուած անդամավճարները Հ. Բ. Բ. Միութեան զրկեց մաղթելով որ իրեն բախտակիցները «չի մոռնան սոյն երախտադիտական պարտքը»:

Յիշէ՛ նաև որ Միութեան ձէկ բարերարն ալ, Հնդկաստանի խորերէն, իր մեծագումար նուէրը զրկելով ըսած է. «Աջակցելով Հ. Բ. Բ. Միութեան, ծառայում ենք մայր-հայրենիքին»: Իսկ ուրիշ հայրենասէր ճը աւելցուցած է. «Հայը իր Բարեգործականով ինքն իրեն կը ծառայէ»:

Յիշէ՛ մանաւանդ որ, միայն իր շահուն և իր հաճոյքին ետեւէն վազողը եսասէր ճըն է, եսին բանտարկեալը որ ազատութենէ զուրկ է, և թէ՛ Քարնէկիներ ու Ռոքֆէլլըրներ իրենց վիթխարի հարստութիւններով չէ որ կը պարծին, այլ միայն իրենց բարեգործութիւններով:

Յիշէ՛ և կատարէ պարտքդ: Օգնելով եղբօրդ, անձիդ օգնած կ'ըլլաս, որովհետեւ շատեր որ երէկ կ'օգնէին՝ վերջը օգնութեան կարօտ եղան, եւ այդպիսիները օգնելով ինքզինքնին արժանի ըրին եղբայրական օգնութեան:

Յիշէ՛ ... եւ լսէ՛ խղճմտանքիդ ձայնը:

ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆՆԵՐ

«Եթէ այսքան ցաւերու մէջ սփոփանքի դոյզն պատառիկ մը կարելի է որոնել, այն ալ բարեգործականն է, որ ի ժամու եւ ի տարաժամու կը հասնի, ուր ցաւ եւ արտասուք կայ:

«Բարեգործականը հայ տառապակիր ազգին համար աստուածային իրական նախախնամութիւնն է. չեմ չափազանցեր եթէ ըսեմ Աստուծոյ գթութեան եւ ողորմութեան իսկական մի պատկերն է:

«Որչափ որ այսօր բարեգործականը աշխարհի ամէն անկիւններուն մէջ իր անդամներն ու մասնաձիւղերն ունի, շատ աւելի սփոփարար պիտի ըլլար եթէ ամէն Հայ անդամ գրուէր եւ կամ աշակերտէր բարիք գործելու այս մեծ դպրոցին:»

ՍԱՀԱԿ Բ. ԿԱԹՈՂ. ԿԵԼԻԿԻՈՅ

«Պէտք չունիմ Հայութեան վրայ ծանրացող պարտակութիւնները յիշեցնելու: Գիտեմ որ կը բաւէ ամէն Հայու ազգասիրութեան կոչում ընել, որպէս զի իւրաքանչիւրը տայ ինչ որ կրնայ, եւ, կը սիրեմ յուսաւ, աւելի քան ինչ որ կրնայ, այն վեհ մտածումով որ ատրիկա պիտի ըլլայ փրկարար զոհողութիւն մը:»

ՊՕՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐ

«Չտեսներ ու փոքրագիներ չըլլանք, քանի մը տասնեակ հազար ոսկիներու գումարը մեծ արժէք մը

չի ներկայացներ այսօր որ միլիաոներով կը խօսուէի: Պէտք է միլիոններու բարձրացներնք այդ վտիտ գումարը, քանզի պէտքերու չափն ալ արդէն միլիոններու բարձրացած է եւ անցած իսկ է: Պատառուածքը այնչափ մեծ եւ լայն է որ փոքրիկ կտորներով կարելի տեղ կարելի չէ: Գծուծ եւ եսամոլ խնայասիրութիւնը արդարացում չունի, պէտք է լայն բանանք մեր սիրտերը եւ ձեռքերը, եթէ կ'ուզենք որ իրապէս արդիւնաւորուին մեր ձեռնարկները:

«Այս խորին համոզմամբ է որ կ'ըսեմ ուրեմն. — Ուժ տանք Հ. Բ. Ը. Միութեան եւ ի վիճակի դնենք զայն աւելի ընդարձակ մասնակցութեամբ դարման հասցնել այն յարաձուն աղէտից եւ կարեաց որ հետզհետէ կը բարդուին, կը լեռնանան ու շուտափոյթ օգնութիւն կ'աղաղակեն: Սերմանենք որ քաղենք:»

ՏՈՒԹ. Յ. ԹԻՐԵԱՔԵԱՆ

«Երբ Հայկ. Բարեգործականը ֆիզ մը կ'ընէ ինքզինք պատշաճեցնելու իր նախախնամական դերին, կ'արժէ որ մեր պարտաւորութիւնը հանդէպ անոր ֆշգրտօրէն ըմբռնենք կրօնական սկզբունքներու լոյսին մէջ: Ինչ որ ալ ըսուի, ինծի համար, Բարեգործականը գրեթէ կրօնական հաստատութիւն մըն է: Ան չի պիտի կրնայ իր արժանաւոր տեղը գրաւել հայ կեանքի, հայ վերաշինութեան գործին մէջ, ցորչափ անոր դերին կրօնական վեհութիւնը ըմբռնած չենք: Առանց աւիւնի մեծ գործ մը տեսնել կարելի չէ, եւ աւիւնը յառաջ բերելու համար կրօնական ներշնչումը անհրաժեշտ է:

«...Մենք հանդէպ Բարեգործականի մեր անձնուիրութիւնը չի պիտի կրնանք մշակել, ցորչափ չուսումնասիրենք մեր պարտաւորութիւնը հոգեւոր լոյսի մը մէջ: Նիւթապաշտութիւնը բարութեան եւ բարեգործական ծառայութիւններու չառաջնորդեր: Գերման փիլիսոփայութեան արդիւնքը մէջտեղն է: Ան տկարներու գոյութեան իրաւունքն իսկ կ'ուրանայ: Մենք այս ուղիին չենք կրնար հետեւիլ: Մեր ամբողջ պատմութիւնը հերքումն է այդ փիլիսոփայութեան, հետե-

ւաքար մենք հիմա աւել ի քան երբեք պարտինք յարիլ մեր հոգեկան մշակոյթին եւ երեւան բերել անմոռելիութեան ոյժ մը, որ գիտնայ հաւասարիլ իր վերայ դրուած ծանրութեան եւ կատարել գործ մը, վերականգնումի եւ կեանքի, որ այնքան գրաւէ աշխարհի ուշը եւ յարգանքը, որքան գրաւեց տառապող տարագրուող ու մարտիրոսաբար անմահացող Հայութեան հոյակապ հաւատքը:»

Կ. Յ. ԳԱՐԱԿԻԻԼԵԱՆ

«Որչափ ես գիտեմ, բարեգործականը մեր մէջ միակ հաստատութիւնն է որոյ շուրջ ամէն Հայ առանց կրօնական եւ քաղաքական խտրութեան կրնայ բոլորուիլ: Միութեան, գործակցութեան եւ համերաշխութեան կեդրոն մ'է սա, որոյ ուժերը կը ձառագայեան Հայութեան բովանդակ զանգուածին մէջ, յոգուտ տառապեալ ին եւ ի դատարարականութիւն ազգին զաւակաց: Զունինք ուրիշ հաստատութիւն մը, որ գաղափարով այսքան չքնաղ, համակրանքով այսքան լայն եւ նպատակով այնքան հեռատես ըլլայ որքան բարեգործականը: Յո՛ն ուրեմն, քաջալերենք զայն մօր բոլոր ուժով:»

ՏՈՔԹ. Հ. Ս. ՃԷԼԱԼԵԱՆ

«Մեր պանծալի բարեգործականը կը ղրկէ իր կոչը ամէն կողմ: Ատիկա մեր խաչուած ցեղ ին աղիողորմ աղաղակն է, եւ մեր ալ խղճին ձայնը: Լսեցէ՛ք, Հայու ականջներ, եւ արձագանգ տուէք, ո՛վ կենդանի սիրտեր:»

ԲՐՈՖ. Մ. ԱՆԱՆԻԿԵԱՆ

«Ուր որ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը իր ոտքը դրած է, հոն այլեւս մեզի ընել իք գործ չէ մնացած:»

ՆԻՐ ԻՍԹ. ԲԸԼԻՖ

«Պարզապէս հիանալի է այն գործունէութիւնը զոր բարեգործական կազմակերպութիւնը յառաջ կը տանի Կիլիկիոյ եւ ուրիշ հայկական վայրերու մէջ, եւ որուն

շնորհիւ հազարաւորներ ստոյգ մահէն կ'ազատին, կը խնամուին, կը կրթուին, եւ այնպիսի վիճակի մը մէջ կը դըրուին, որով կարող պիտի ըլլան Հայաստանի հիմնաքարերը ըլլալու:»

ՏՈՔԹ. ԼԻՆՔԸՆ ՈՒՐԸԹ

«Հայկ. բարեգ: ընդհ. Միութիւնը կատարելապէս վստահելի հաստատութիւն մըն է:»

ՃԷՑՄՍ Հ. ՆԻՔԸԼ

«Իբրեւ Ամերիկացի, չեմ կրնար հաւատալ որ ո եւ է ազգասէր Հայ Հայկ. ընդհ. Միութեան անդամ չըլլայ:»

ՏՈՔԹ. ՄԷՔԱԼԸՄ

..

«Մեծ են միայն այն հոգիները որ գիտեն թէ ի՞նչ մեծ վեհութիւն կայ բարեգործելուն մէջ:»

ՍՈՓՈԿԼԷՍ

«Մարդիկ ոչ մէկ բանի մէջ այնքան կը նմանին աստուածներուն, որքան արարածներուն բարեգործելուն մէջ:»

ԿԻԿԵՐՐՈՆ

ՀԱՅԿ. ԲԱՐԵԳ. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ԲԱՐԵՐԱՐ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ

Վսեմ. Պօղոս Նուպար Փաշա

✦ Վսեմ. Աբրահամ Փաշա Բարթող

S. Տիգրան Խան Բէլէկեան

✦ Գրիգոր Մէօթէմէտեան

S. Երուանդ Աղաթօն Պէյ

✦ Դէորգ Սարգիսեան

✦ Տիկին Աղաւնի Գ. Սարգիսեան

✦ Երուանդ Յակոբեան

✦ Տօքթ. Պօղոս Կոստանդեան

S. Բարսեղ Պալըքեան

✦ Մարգար Միրզա

S. Եսայի Կարիկեան

✦ Եազուլ Արթին Փաշա

Sիկին Կատարինէ Լիմոնճէլի

✦ Վարդան Պապայեան

✦ Յակոբ Յ. Օհանեան

✦ Տօքթ. Տէվլէթ Տատրեան

✦ Միքայէլ Սամուէլեան

✦ Թադւոր Փաշա Յակոբեան

✦ Տիկին Երանուհի Թադւոր Փաշա Յակոբեան

Տ. Մկրտիչ Անդրանիկեան

Տ. Արշակ Դարակէօզեան

Տ. Միհրան Դարակէօզեան

Տ. Միհրան Ղազարոսեան

Տիկին Վերգինէ Ա. Սարգիս

÷ Աւետ Սարգիս

Ամեն. Տ. Եղիշէ Արքեպ. Դուրեան

Տ. Կարապետ Մելգոնեան

÷ Գրիգոր Մելգոնեան

Ամեն. Տ. Զաւէն Արքեպ. Տ. Եղիայեան

÷ Տօթ. Յովհաննէս Արշակունի

÷ Հանի Մկրտիչ Յովհաննէսեան

÷ Աթանիկ Էջնայեան

÷ Լեւոն Սէմէրեան

Տ. Սերովբէ Սվանեան

Տ. Ստեփան Հանրմեան

÷ Նուպար Փաշա

÷ Միքայէլ Փաշա Բօրթուզալ

÷ Վիլէն Հօլաս

÷ Տիկին Մարի Նուպար Փաշա

Տ. Լեւոն Պէյ Յակոբեան

Տիկին Նոյեմի Դափամանեան

Տ. Պօղոս Էսմէրեան

Տիկին Ագապի Կ. Շէրիտեան

Օրիորդ Մ. Պ.

ԽԱՆ.— «Բարերար Անդամ»ի մշտնջենական տիտղոսը
կը արուի միամուագ առնուազն 25000 Զուխ-
ցերիական ֆրանք նուիրողներուն կամ Միու-
թեան կարեւոր ծառայութիւններ մատուցանող
ազգայիններուն:

ՀԱՅԿ. ԲԱՐԵԳ. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՊԵՏՈՒՈՅ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ

- Տ. Առաքել Պէյ Նուպար
÷ Տօքթ. Ն. Տաղաւարեան
÷ Կարապետ Պէյ Շէրիտենեան
÷ Գրիգոր Եղիայեան
÷ Մ. Մարկոսօֆ Պէյ
Տ. Վահան Մալէզեան
÷ Օրիորդ Աննա Չամիչ
÷ Յովհաննէս Էփէնտի Ալլահվէրտի
Տ. Մարքիզուհի Վէնթուրի Ճէնօրի
Տ. Մեսրոպ Նուպարեան
÷ Սեդրակ Դաւիթեան
Տ. Տիրան Փիլիպպոսեան
Վեհ. Սահակ Բ. Կաթողիկոս Կիլիկիոյ
÷ Ռափիկ Մարկոսեան
÷ Ազաթան Թահթապրունեան
÷ Պետրոս Պէյ Գափամանեան
÷ Տօքթ. Անդրանիկ Այվազեան
÷ Յակոբ Քրքեաշարեան
Տ. Տիգրան Չամբէրթէն
÷ Սեթ Գափամանեան

Տ. Վառան Քիւրքճեան
 Տ. Կարապետ Փուշմանեան
 ÷ Դէորգ Տ. Ղ. Արզարեան
 Տ. Հապիպ Գառնուկ Յովակիմեան
 ÷ Մկրտիչ Յարութիւն Էդգար
 Տ. Յովհաննէս Կ. Գալստան
 Տ. Պետրոս Հ. Կրէտ
 Դեր. Թորգոմ Արքեպ. Գուշակեան
 Տ. Սիմոն Ղարիպեան
 Տիկին Մաքրունի Նետուրեան
 Տ. Զարլի Ա. Արգար
 ÷ Սարգիս Թազուորեան
 Տ. Կոստանդիանոս Յ. Եդգար
 ÷ Ներսէս Եպիսկ. Դանիէլեան
 Տ. Մարգար Տէր Յովհաննէսեան
 ÷ Սամուէլ Թօփալեան
 Տ. Մանուկ Մսրեան
 Տիկին Մէրի Մարտին
 ÷ Մարտիրոս Գազանճեան
 Դեր. Բարգէն Եպիսկ. Կիւլէսէրեան
 ÷ Դրիգոր Զէլվէեան
 Տօքթ. Պետրոս Սերովրեան
 Տօքթ. Նազարէթ Քէլէճեան
 Տիկին Մարինէ Գույումճեան
 Տ. Տիգրան Հանլեան
 Տ. Արմենակ Մազլումեան
 Վեր. Կարապետ Մ. Մանավեան
 ÷ Ռէթէոս Թաշեան
 Տ. Լեւոն Պապաեան

Տ. Արտաշէս Հիւրմիւզ
Տիկին Սօֆի Բասէկա
Օր. Սօֆի Հօլաս
Տիկին Աննա Նէկիպ Փաշա Ղալի

ԻՄԱՆՈԹ.— «Պատուոյ Անդամ»-ի մշտնջենական տիտղոսը կը տրուի միանուագ առնուազն 10000 Զուիցերիական ֆրանք նուիրողներուն կամ Միումեան Թանկագին ծառայութիւններ մատուցանող ազգայիններուն:

ՀԱՍ Յիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0318077

1929

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵՑՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԵԱՆ

11, Square Alboni, PARIS

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄԸ Տ. ԽԱՋԱՏՈՒՐ Ս. ԺԱՄԿՈՋԵԱՆԻ (ՏԻԹՐՈՑԻԹ) ԾԱԽԶՈՎԸ

ՏՊԱՐԱՆ ՄԱՍԻՍ - ՓԱՐԻՋ